Львівський університет і Революція Гідності

8

Ігор Дикий: «Антарктида – індикатор екологічного стану нашої планети»

14

Палітра, стилос і струна – мистецьке тріо

16

каменяр
Інформаційно-аналітичний часопис Львівського національного університету імені Івана Франка
№ 4, грудень 2019 р.

«Ми зберегли і розвиваємо науково-педагогічний склад Університету», – Володимир Мельник

2019 рік – ювілейний для Львівського національного університету імені Івана Франка, адже ми відзначили 20-річчя з часу надання нам статусу «національний». Це був рік можливостей, але водночас рік випробувань не лише для Університету, а й для всієї держави. Цьогоріч відбулися вибори Ректора, запроваджено чимало ініціатив, розроблено низку проектів. Відтак, маємо можливість підсумувати досягнення і здобутки, проаналізувати перспективи і, звичайно, окреслити плани на майбутнє. Про управління Університетом, покращення якості освітньої діяльності та розвиток наукових досліджень сьогодні розповідає Ректор Університету, член-кореспондент НАН України, професор Володимир Мельник.

продовження на с. 10, 11

Досягнення та перспективи:

Роман Гладишевський про наукову роботу у 2019 році

Остаточні підсумки наукової діяльності Університету будуть підведені на початку наступного року, однак вже можна оцінити основні тенденції. Над виконанням наукових робіт у 2019 році працювали 1 985 наукових і науково-педагогічних працівників, зокрема 186 штатних працівників науково-дослідної частини. Обсяг фінансування робіт становив 42 млн грн за рахунок державного бюджету України, госпдоговорів і міжнародних ґрантів – спостерігаємо стабільну тенденцію до зростання фінансування. ЛНУ ім. Івана Франка постійно займає лідерські позиції серед ЗВО України за показниками наукометричної бази даних Scopus (4 місце у 2019 році). Цьогоріч це єдиний заклад вищої освіти України, який отримав одразу дві премії «Scopus Awards Ukraine» – у номінації «Визначний внесок у гуманітарні науки» та у номінації «Визначний внесок у медичні науки». Судячи з цьогорічних показників, Університет не повинен втратити позиції й у наступному році, адже серед загальної кількості – 3 651 публікації, 417 – у виданнях, що входять у базу даних Scopus. Також зростає і фаховий рівень наших працівників: цьогоріч аспірантами, докторантами і працівниками було захищено 111 кандидатських і 20 докторських дисертацій. Значна кількість захищених дисертацій, зокрема для докторських – така кількість вдвічі перевищує минулорічну і є піковою за багато років – є результатом скрупульозної самовідданої праці науковців, втім, й адміністрація Університету всіляко сприяє професійному зростанню кадрів шляхом преміювання здобувачів та наукових консультантів у випадку успішного захисту, забезпечення публікування монографій за тематикою дисертацій, надання можливості проходження наукових стажувань для проведення досліджень.

продовження на с. 4, 5

Гармонізація історії та сучасності:

в Університеті тривають ремонтно-реставраційні роботи

У структурі Львівського національного університету імені Івана Франка є 28 навчальних корпусів, 20 з них – пам'ятки архітектури місцевого та національного значення. Вони є не просто будівлями, де відбувається начальний процес та численні наукові, культурні й освітні заходи найвищого рівня. Навчальні корпуси Львівського університету виконують важливу історико-культурну місію – збереження найкращих взірців архітектурного ансамблю Львова. Тому адміністрація ЛНУ ім. Івана Франка докладає великих зусиль, аби реставрувати ці будівлі, забезпечувати їхній догляд і підтримувати в належному стані.

Загалом активні ремонтно-реставраційні роботи в Львівському національному університеті імені Івана Франка тривають близько двох років й уже наступного року дійдуть свого апогею.

Основним об'єктом, який потребував невідкладного ремонту, був головний корпус Університету. Будівля є чудовим поєднанням багатої історичної традиції та сучасного функціонально-смислового навантаження. Спроектований Юліушем Гохберґером у 1876–1877 роках, будинок Галицького крайового сейму ввели в експлуатацію 1881 року. У 1906–1907 роках архітектор А. Каменобродський керував надбудовою четвертого поверху і розширенням будинку сейму. 1923 року будівлю віддали у розпорядження Львівського університету.

Будучи яскравою пам'яткою віденського неоренесансу та символом демократизму, освіти й науки, головний корпус ЛНУ ім. Івана Франка без перебільшення має особливе значення для Галичини та всієї України. Втім, з моменту спорудження будинку й аж до 2018 року у ньому ще жодного разу не проводили повномасштабних ремонтно-реставраційних робіт. Під впливом часу, природних та техногенних чинників корпус Університету зазнавав постійних пошкоджень, втратив несучу здатність (міцність, стійкість), знизилися тепло- і звукоізоляційні властивості, водо- і повітронепроникність.

У 2018 році розпочалася реалізація державного інвестиційного проекту із реставрації головного корпусу. За цей час Університет провів гідроізоляційні роботи по всьому периметру корпусу загальною протяжністю 1 100 погонних метрів. Головним завданням робіт було убезпечити від руйнування фундаменти і створити належні умови для експлуатації підвальних приміщень. Глибина гідроізоляційних робіт сягала подекуди чотирьох метрів.

Чи не одним із найпомітніших і найбільш відповідальних етапів ремонтно-реставраційних робіт стала заміна вікон. Упродовж року старі віконні конструкції, які деформувалися, замінювали на сучасні дерев'яні рами зі склопакетами, які за зовнішнім виглядом є повною копією автентичних. До кінця року заплановано замінити близько 1 500 м^2 віконних конструкцій.

Також у корпусі розпочалася реставрація фасадів, яка, окрім усього іншого, передбачає відновлення численних пошкоджених елементів фронтону Університету. Окрім того, тривають роботи з ремонту даху.

На особливу увагу заслуговує реставрація статуй, що прикрашають вхід у головний корпус. Виготовлені і встановлені у другій половині XIX століття, статуї є окрасою Університету і навіть у своїх назвах втілюють символи академічного життя Львова – «Освіту» і «Працю». Наразі реставрація обох композицій, яку проводять фахівці з Німеччини, триває.

Щодо внутрішніх робіт, то впродовж року у головному корпусі облаштували сучасний конференц-зал, обладнаний передовими мультимедійними пристроями, усіма необхідними технічними засобами, а також системою синхронного перекладу.

Утім, ремонтно-реставраційні роботи у головному корпусі є хоч і найбільш видимими для громади міста, але далеко не єдиними, які проводять в Університеті. Протягом року було проведено капітальний ремонт коридорів та приміщень навчального корпусу економічного факультету. Також ремонтно-реставраційні роботи тривають у приміщеннях навчальних корпусів хімічного та юридичного факультетів, факультету культури і мистецтв та у Педагогічному коледжі Львівського університету. На біологічному факультеті провели ремонтні роботи із влаштування гідроізоляції та реставрації фасаду навчального корпусу, відремонтували дахи з частковою заміною черепиці.

У Науковій бібліотеці вдалося зробити капітальний ремонт відмостки та гідроізоляції (вул. М. Драгоманова, 17). Також провели реставраційний ремонт приміщень корпусу бібліотеки, що на вул. М. Драгоманова, 5.

Окрім того, у Ботанічному саду провели реконструкцію гідротехнічних вузлів та водойм. У Спорткомплексі Університету тривають ремонти підтрибунних приміщень. Також на території спорткомплексу провели капітальний ремонт частини спортивного майданчика та облаштували сучасне міні-футбольне поле зі штучним покриттям.

Не оминули ремонти і студентське студмістечко. Цього року завершили повну заміну старих віконних конструкцій на сучасні склопакети. У гуртожитках тривають ремонти місць загального користування.

Представники адміністрації Університету обіцяють, що й надалі докладатимуть зусиль для того, аби залучати додаткові кошти для ремонту і фасадів, і університетських аудиторій.

Олег Вівчарик та Христина Борсук

Проректор з навчально-виробничої та адміністративно-господарської роботи Василь Курляк:

«Наступного року ми продовжуватимемо реставрацію та ремонт корпусів Львівського університету, адаптацію їх до сучасних вимог освітнього та наукового процесу. Головну увагу плануємо зосередити на протипожежній безпеці та охороні праці, адже пріоритетом є безпека та здоров'я наших студентів і працівників. Перш за все плануємо встановити протипожежну сигналізацію та систему оповіщення на факультеті іноземних мов і на юридичному, а також у студентських гуртожитках.

У державному бюджеті передбачено майже 50 млн грн для завершення ремонтно-реставраційних робіт у головному корпусі.

Також у 2020 році стартує Міжнародна програма з енергоефективності «NEFCO». Завдяки цьому буде проведено ремонтні роботи в усіх гуртожитках. Передусім плануємо зробити утеплення фасадів, провести ремонт дахів, підвалів та заміну запірної арматури.

Для того, аби забезпечити належні умови для спортивних тренувань, плануємо у Спорткомплексі обладнати ще одне футбольне поле, два тенісні корти, баскетбольно-валейбольний майданчик і встановити силові тренажери. Також, у планах, зробити реконструкцію бігових доріжок та самого стадіону.

Уже традиційно проводитимемо роботи в університетських аудиторіях, аби навчальний процес ставав максимально комфортним».

Перший проректор Андрій Гукалюк про зміни і нововведення Вступної кампанії – 2020:

«У 2020 році на вступників чекатимуть певні зміни щодо вступу до закладів вищої освіти.

Передусім, нововведення торкнуться вступу на бакалаврат. У 2020 році вступники подаватимуть не сім заяв, а п'ять, без обмеження кількості спеціальностей (заяви подаватимуть виключно в електронній формі). Для вступу на бюджетну форму навчання конкурсний бал повинен бути не меншим 125-ти. Терміни подання заяв і документів визначають Правила прийому: заяви подаватимуть упродовж 13–22 липня. Опісля – процедура формування рейтингових списків. Зарахування вступників на бюджет триватиме упродовж 1–5 серпня 2020 року. Важливою новацією є введення для окремих спеціальностей мінімального конкурсного балу (не менше 140) для допуску до участі у конкурсі, зокрема це «Право», «Публічне управління та адміністрування» і всі спеціальності у галузі знань «Міжнародні відносини».

Щодо вступу до магістратури, то на всі спеціальності (окрім спеціальностей галузі знань «Освіта та наука») встановлено зовнішні іспити з іноземної мови. Конкурсний бал для магістрів формується для трьох груп спеціальностей по-різному. На «Право» та «Міжнародне право» введені вагові коефіцієнти.

Третє нововведення – зміни щодо вступу на бакалаврат на основі рівня молодшого спеціаліста. Майже для всіх спеціальностей введено зовнішнє незалежне оцінювання з української мови, а для спеціальностей економічного спрямування – з математики або історії. Ця категорія абітурієнтів подає заяви на вступ у паперовій формі, підтверджуючи їх сертифікатами ЗНО».

Реформування вищої освіти: акредитація освітніх програм

У сучасних умовах перед вищою освітою постають нові виклики, а відтак і завдання. Сьогодні пріоритетом діяльності вищої школи є забезпечення якості освіти, запровадження результативної процедури акредитації освітніх програм, формування політики доброчесності наукових досліджень, атестація наукових кадрів відповідно до європейських стандартів.

Національне агентство зі забезпечення якості вищої освіти є тим колегіальним органом, до функцій якого належить акредитація освітніх програм. Національне агентство розпочало роботу у 2019 році і розробило ряд нормативно-правових актів щодо акредитації освітніх програм, зокрема положення про акредитацію освітніх програм; порядок оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку сертифікатів про акредитацію освітньої програми; методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми; порадник щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми (для закладів вищої освіти); форму відомостей про самооцінювання освітньої програми; реєстр акредитаційних справ; стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG); схему процесу акредитації; листи-роз'яснення щодо акредитації освітніх програм.

На законодавчому рівні акредитацію освітніх програм забезпечує Закон України «Про вищу освіту». Розглянемо деякі його статті детальніше. Так, відповідно до статті 25 Закону, заклад вищої освіти, який бажає акредитувати освітню програму, подає Національному агентству письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Упродовж трьох місяців від дня подання заяви Національне агентство за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення щодо акредитації і вносить до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Після прийняття рішення щодо акредитації освітньої програми Національне агентство видає закладу вищої освіти відповідний сертифікат, у якому зазначено спеціальність і рівень вищої освіти, за якими акредитована освітня програма. Перший сертифікат про акредитацію видають строком на п'ять років, повторні – на 10 років. Важливість сертифіката полягає у тому, що заклад вищої освіти отримує право видавати диплом державного зразка за акредитованою спеціальністю.

Перший проректор Університету, доцент Андрій Гукалюк зазначає, що у першому семестрі 2019 року акредитацію проходять відразу декілька освітніх програм: «В Університеті вже була комісія, яка здійснювала експертну оцінку наших освітніх програм, зокрема це «Середня освіта (біологія та здоров'я людини)», «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Туристична діяльність». Зараз працює комісія експертів, яка працює на спеціальності «Сценічне мистецтво», де є дві освітні програми «Театрознавство» та «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно». Ці комісії діють на підставі Положення про акредитацію освітніх програм відповідно до таких критеріїв: проектування та цілі освітньої програми, структура та зміст освітньої програми, доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, навчання і викладання за освітньою програмою, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність, людські ресурси, освітнє середовище та матеріальні ресурси, внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, прозорість та публічність, навчання через дослідження».

Підготувала Юлія Гриценко
Фото Олега Вівчарика

ПОЧАТОК НА С. 1

Досягнення та перспективи:...

Тематика досліджень, що проводять в Університеті, відповідає викликам, які ставить перед нами суспільство. Ми своєчасно відреагували на ініціативу Кабінету Міністрів України щодо надання базового фінансування на науку в університетах і підготували документи на атестацію за 5 із 7 можливих напрямів – гуманітарні науки та мистецтво, суспільні науки, біологія та охорона здоров'я, математичні науки та природничі науки, технічні науки. На результати чекаємо наступного року. А вже цього року на основі результатів досліджень науковців хімічного факультету було закладено основи концепції пошуку квантових матеріалів у складних сполуках, що на крок наблизить нас до ери квантових комп'ютерів. Наші біологи вперше виявили низку генів біосинтезу тейкопланіну і тейхоміцину, а також новий регулятор родини GntR, що впливає на продукцію антибіотиків. Математики запропонували методику моделювання процесів руслового стоку води в річках України. На факультеті електроніки і комп'ютерних технологій розроблено процедуру градуювання пристрою аналізу нанорозмірних об'єктів у біологічних рідинах та лікарських препаратах. У гуманітарній сфері продовжуємо вивчати широкий комплекс франкознавчої проблематики. У працях учених-економістів визначено вектори удосконалення фінансового забезпечення інноваційного розвитку національної економіки в сучасних умовах господарювання.

Належну оцінку наші науковці отримали на державному рівні. Професор Віктор Федоренко – завідувач кафедри генетики та біотехнології – удостоєний Державної премії в галузі науки і техніки. Лауреатами Премії Президента України для молодих учених стали Роман Литвин – старший науковий співробітник хімічного факультету, Тарас Малий – старший науковий співробітник фізичного факультету, Андрій Жишкович – науковий співробітник фізичного факультету. Дванадцять науковців Університету стали членами Львівської системи дослідників – об'єднання науковців, що не лише підтримує самих учених, але й фінансово сприяє проведенню наукових форумів, два з яких були частково профінансовані й у Львівському університеті.

Дбаємо про наявність сучасного наукоємного обладнання для проведення конкурентоздатних досліджень у пріоритетних напрямах. У березні цього року відбулася неординарна подія, яка допоможе вивести наші дослідження на якісно новий рівень. У ЛНУ ім. Івана Франка було відкрито два центри колективного користування науковим обладнанням. Один із них – Центр клітинної біології та біоенергетики – на біологічному факультеті, інший – Лабораторія матеріалознавства інтерметалічних сполук – на хімічному. На оснащення обох центрів Міністерство освіти і науки виділило 10,5 млн грн. Причім, центри отримують і подальшу підтримку для доукомплектування новими приладами.

Ми докладаємо всіх зусиль, щоб напрацювання і розробки наших науковців були основою інноваційної діяльності з перспективами комерціалізації. Відтак, цьогоріч було засновано Науковий парк Львівського університету «Інновації та підприємництво», розвивається стартап-інкубатор для підтримки соціально-підприємницьких проектів студентів і молодих учених.

Університет завжди відкритий до партнерства і співпраці, і тому ми охоче проводимо у наших стінах масштабні наукові форуми. У вересні відбулася вже 14-та Міжнародна конференція з кристалохімії інтерметалічних сполук, яка зібрала 140 учасників з 20 країн світу. Щорічна наукова Франківська конференція стимулює дослідників глибше вивчати тексти та доробок патрона нашого Університету. Великий форум «Полоністика у світлі традицій і викликів сучасності» зміцнює добросусідські відносини з нашими польськими колегами. І ще значна кількість конференцій, семінарів, круглих столів, які практично щотижня відбуваються в Університеті, стають основою для спільних проектів і нових ідей.

Не забуваємо і про прийдешні покоління науковців, активно долучаємося до профорієнтаційної роботи навіть серед наймолодших школярів. Викладачі та студенти фізичного, хімічного, геологічного, біологічного та філософського факультетів Львівського університету взяли участь у загальноміській події «Наукові пікніки». А в травні були визначені переможці ювілейного 10-го конкурсу юних дослідників «Кристали» імені Євгена Гладишевського, до участі в якому зголосилися понад 3,5 тисячі школярів з усієї України.

Ми докладаємо всіх зусиль, щоб Університет займав провідні позиції на науковій карті світу, підтримуємо співпрацю з низкою наукових установ. Одним із найстабільніших наших партнерів став Вюрцбурзький університет Юліуса Максиміліана, з яким вектори співпраці, спрямовані на розвиток спільних наукових досліджень та проектів, реалізуються через двосторонні візити, спільні програми. Відбулися зустрічі з представниками американських, в'єтнамських, іранських, канадських, молдавських, німецьких, польських, угорських, французьких, японських та інших університетів. Університет активно долучився до виконання двосторонніх міжнародних договорів, які фінансує МОН України: цього року розпочалася робота над одним таким проектом, і ще два проекти – серед переможців, для яких співпраця розпочнеться наступного року. Тут доцільно відзначити, що, крім вже традиційних проектів природничого спрямування, дослідження «Нігун хасидів на Правобережній Україні та Східній Галичині: між питомими та напливовими звуковими ландшафтами» проводитимуть працівники факультету культури і мистецтв з ізраїльськими партнерами. Цього року наші науковці з біологічного факультету вперше серед повноправних переможців проектів у межах програми «Горизонт 2020».

Активно долучаються до наукової роботи і студенти. Вперше відбувся випуск магістрів, які навчалися за освіт-

продовження на с. 5

ПОЧАТОК НА С. 1, 4

Досягнення та перспективи:...

ньо-науковою програмою, що сьогодні діє на економічному, фізичному, хімічному та юридичному факультетах, з них більшість поповнили ряди аспірантів. Серед цьогорічних абітурієнтів – переможці конкурсів-захистів МАН, які відразу продовжили свої наукові пошуки як студенти. Наші студенти привозять численні нагороди з Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. З дипломами найвищого ступеня повернулися студент історичного факультету Дмитро Мостовий, студент історичного факультету Олексій Федак, студентка історичного факультету Ольга Дзюба, студентка філологічного факультету Тетяна Хоронжук, студентка філологічного факультету Діана Пакулець, студентка факультету іноземних мов Богдана Синякевич, студентка економічного факультету Софія Шевченко, студент хімічного факультету Назар Павлюк, студент механіко-математичного факультету Олег Горчин, студентка біологічного факультету Софія Мельник.

Напередодні нового року хотілося б обдумати виклики, які нас чекають у майбутньому. Насамперед наше завдання полягає у втримуванні лідерських позицій в Україні та у цілковитій інтеграції у світовий науковий простір. Для цього потрібно працювати над збільшенням кількості публікацій та кількості цитувань у журналах, які індексуються провідними міжнародними наукометричними базами даних, примножувати частку ґрантового фінансування наукових досліджень та розробок, всебічно підтримувати залучення молодих учених до дослідницької діяльності. Треба боротися за дотримання академічної доброчесності через створення репозитаріїв наукових текстів та протидії плагіату в усіх його проявах. Доцільно виводити наші друковані видання на якісно новий рівень – через виконання всіх вимог, необхідних для внесення у визнані міжнародні наукометричні бази даних. Ефективно використовувати синергію співпраці – як сприяти стажуванням наших працівників у провідних наукових центрах світу, так і залучати до освітнього і наукового процесу найбільш кваліфікованих експертів, включно з Нобелівськими лауреатами. Я вірю в інтелектуальний науковий потенціал Університету, і тому за належного фінансування та підтримки такі цілі видаються абсолютно реалістичними.

Проректор з наукової роботи
Роман Гладишевський
Фото Олега Вівчарика

Студентка хімічного факультету

Анастасія Михайлевич презентувала наукову роботу на Міжнародній виставці в Абу-Дабі

Анастасія Михайлевич – студентка 1 курсу хімічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, яка презентувала результати своєї роботи «Прототип нікель-металогідридного акумулятора з електродним матеріалом на основі інтерметалічної сполуки GdFe2» на Міжнародній виставці MILSET Expo-Sciences International (22–28 вересня 2019 року, м. Абу-Дабі, Об'єднані Арабські Емірати). Над роботою студентка працювала під керівництвом доцента кафедри неорганічної хімії Львівського університету Оксани Зелінської, науковим консультантом був молодший науковий співробітник кафедри неорганічної хімії Василь Кордан.

Анастасія розповіла нам про свою наукову роботу, участь у виставці, зацікавлення хімією та перспективи власних досліджень.

– Анастасіє, для початку розкажіть про вашу участь у виставці. З чого все почалося і як ви туди потрапили?

– Як то кажуть: все завжди починається з малого. У моєму випадку – з Малої академії наук. Я ще з 8 класу займалася у секції хімії Стрийської МАН під керівництвом Галини Василівни Гриців. В 11 класі взяла участь у Турнірі юних хіміків, де познайомилася з викладачкою Університету Оксаною Ярославівною Зелінською, з якою згодом ми розпочали працювати на базі кафедри неорганічної хімії.

Зі своїми напрацюваннями я спершу виборола 1 місце у Львові на II етапі, згодом 1 місце у Києві на III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Національного центру «Мала академія наук України» в секції «Матеріалознавство (2–6 травня 2019 року). Потім мене відібрали для участі у Міжнародній виставці MILSET, яка проходила в Абу-Дабі наприкінці вересня.

– Як відбувалася виставка, хто ще брав у ній участь?

– Виставка не проводилася у звичному нам форматі конкурсу, вона була більше спрямована на спільну комунікацію, обмін ідеями, налагодження міжнародної співпраці. У виставці брали участь люди з різних країн: Франції, Італії, Бразилії, Чилі, США, Канади тощо. Наша команда представляла Україну. Кожен учасник мав спеціально відведене місце, де демонстрував відвідувачам постери, моделі, відео та розповідав про свою роботу.

Тривала виставка 3 дні, і за цей час було представлено близько 500 наукових проектів для понад 1 000 відвідувачів.

продовження на с. 6

ПОЧАТОК НА С. 5

Студентка хімічного факультету…

Загалом моя поїздка тривала тиждень. За, здається, такий короткий час я знайшла друзів з інших країн, започаткувала нові знайомства та, що теж важливо, мала змогу попрактикуватися розмовляти іноземною мовою. Це було надзвичайно цікаво!

Також не можна оминути отриманий досвід. Думаю, завдяки виставці ми всі розширили свої знання та коло інтересів. Мені, до прикладу, найбільше запам'ятався проект з біології, який презентувала студентка з Харкова. Вона розповідала про те, як можна дізнатися схильність людини до певної залежності за відбитками пальців.

– А над якою темою працювали ви і як проводили дослідження?

– Тема моєї роботи звучить так: «Прототип нікель-металогідридного акумулятора з електродним матеріалом на основі інтерметалічної сполуки GdFe2». Джерела енергії зараз є дуже актуальною темою. Я займалася саме синтезом сплавів, дослідженням їхнього фазового складу, структури і тестувала їх як негативні електроди у прототипах нікель-металогідридних акумуляторів.

Моя робота має високу практичну цінність, адже зараз у світі набувають популярності електрокари з нікель-металогідридними акумуляторами. Але вони доволі дорогі, а їхній цикл життя не завжди довгий. Переважно властивості самого акумулятора залежать від матеріалу електродів. Ми синтезували сполуку, тестували її як електродний матеріал і спостерігали за тим, як вона себе проявить.

– Чи вдасться найближчим часом реалізувати ці розробки та як ви бачите їхнє втілення в життя?

– Чесно кажучи, я думаю, що наразі треба ще попрацювати над тим, аби ввести ці розробки у масове виробництво. Моя робота у її сучасному вигляді є скоріше основою для наступних досліджень. Зараз я б хотіла більше працювати з різними типами акумуляторів, синтезувати нові сплави для електродних матеріалів акумуляторів і тестувати їх. Ще нічого конкретного не можу сказати, але знаю, що будемо випробувати й інші сполуки.

– Цікаво, а чому саме хімія? Як ви захопилися цією наукою?

– Наші стосунки склалися не одразу. У восьмому класі я нічого не розуміла на уроці хімії, не любила її і знала одне: я точно не хочу нею займатися. Але, щоб хоч якось покращити оцінки, я почала відвідувати МАН. Вже з другого заняття я зрозуміла, що розібралася в темі, і мене це справді зацікавило. З 8 до 11 класу я брала участь у багатьох олімпіадах, турнірах, конкурсах-захистах, і саме на таких випробуваннях я вперше познайомилася з хімічним факультетом ЛНУ імені Івана Франка та почала серйозно цікавитися хімією.

– Які у вас враження від навчання у Львівському університеті? Чи планували вступати саме сюди?

– Я познайомилася з хімічним факультетом ще до навчання на першому курсі. Коли вже почала тут працювати над своєю науковою роботою, то вступ в Університет став для мене передбачуваним. Але, зізнаюся, спочатку я не планувала сюди вступати, думала їхати вчитися закордон. В Університеті дуже хороша атмосфера, і я задоволена, що залишилася. Мені подобається навчання, хоча іноді буває складно.

Мої плани щодо розширення кордонів освіти не розвіялися. Я б дуже хотіла або робити магістерську роботу закордоном, або просто поїхати кудись на стажування. І хоча мені цікаво подивитися, як виглядає наука в інших країнах, але жити і працювати я хочу в Україні, це однозначно.

– Чи маєте на прикметі конкретні країни або університети, у яких хотіли би стажуватися чи здобувати магістерський ступінь?

– Першою на думку спадає Німеччина. Раніше я хотіла одразу після школи їхати туди на навчання, планувала вступати до Мюнхенського технічного університету на біохімію. Але, коли почалася наукова робота, я зрозуміла, що в Україні у мене теж хороші перспективи. Я вагалася, але саме мої дослідження на хімічному факультеті підштовхнули мене залишатися тут. Окрім того, я розуміла, що якщо я зараз поїду вчитися в Мюнхен, дуже великі шанси, що взагалі не повернуся на Батьківщину, а цього я б не хотіла.

– А які ще захоплення, крім хімії, маєте? Як проводите вільний час?

– Я обожнюю читати художню літературу. Також люблю спорт, три роки займалася сучасними танцями. Коли готувалася до ЗНО, разом з подругою брала участь у челенджі «Біжу в літо»: ми щодня бігали і знімали про це історії для соціальних мереж. Також мені подобається вивчати іноземні мови, і так склалося, що німецьку знаю краще, ніж англійську. Ще люблю подорожувати, мрію відвідати якомога більше різних країн.

– Що ви б хотіли змінити в нашому світі за допомогою науки?

– Думаю, я могла б зосередитися на тому, щоб якось полегшити людям життя. Наприклад, розробити щось на кшталт суперодягу, який би ніколи не бруднився. У моїй уяві – це еластичні речі універсального розміру. Такий винахід би значно спрощував людям життя, адже замість того, щоб обирати новий одяг, вони б мали більше часу на те, аби займатися важливішими справами.

Взагалі, у мене є багато цікавих ідей. Проте якби мені довелося обрати щось одне, те, що змінить світ, то я б радше працювала над ліками. Думаю, це були б препарати від деменції, для подолання хвороб на кшталт Альцгеймера.

– Анастасіє, який основний меседж ви б хотіли донести людям?

– Знаєте, коли я починала писати наукову роботу, багато людей у мене не те, щоб не вірили, вони казали, що я не маю шансів. Я зі Стрия, це зовсім невелике містечко, і це у їхньому баченні свідчило про те, що я не можу конкурувати з людьми зі Львова, з Києва, у яких значно більша база науково-освітніх ресурсів. Мене намагалися переконати в тому, що, як би я не старалася, рівень у нас з тими учнями все одно різний. Я навчалась у звичайній школі, не спеціалізованій, без жодних нахилів, і зараз, після того, як я склала ЗНО з хімії та української мови на 200 балів та взяла участь у міжнародному конкурсі, мій меседж для людей буде таким: не так важливо, де ти, важливо те, наскільки ти хочеш чогось досягнути і яких зусиль для цього докладаєш.

Розмовляла Тереза Багай

Львівський та Вюрцбурзький університети поглиблюють співпрацю

ЛНУ ім. Івана Франка та Вюрцбурзький університет Юліуса Максиміліана розпочали співпрацю ще 2014 року. Упродовж цього часу працівники та студенти Львівського університету неодноразово мали нагоду відвідати один із найкращих навчальних закладів Німеччини та представити там результати наукових досліджень. Традиційними за цей час стали і взаємний обмін досвідом між ученими обох університетів, спільні програми і наукові дослідження. Окрім того, Вюрцбурзький університет допомагає ЛНУ ім. Івана Франка оновлювати матеріально-технічну базу, результатом чого стають нові можливості для наукових досліджень працівників та студентів обох університетів.

Продовженням співпраці між головними науковими центрами Львова та Вюрцбурга став робочий візит до ЛНУ ім. Івана Франка Президента Вюрцбурзького університету Юліуса Максиміліана, професора Альфреда Форхеля, який відбувся 7–8 листопада 2019 року. Метою приїзду професора Форхеля стало ознайомлення з результатами реалізації численних спільних проектів Вюрцбурзького та Львівського університетів і окреслення перспектив подальшої співпраці між освітніми установами.

Зокрема, про ключові напрями спільних наукових досліджень та майбутні пріоритети взаємодії йшлося під час зустрічі Альфреда Форхеля з Ректором Університету, членом-кореспондентом НАН України, професором Володимиром Мельником та проректором з наукової роботи, членом-кореспондентом НАН України, професором Романом Гладишевським. Аби більше увиразнити перспективи подальшої співпраці, з Президентом Вюрцбурзького університету також зустрілися представники факультетів та структурних підрозділів ЛНУ ім. Івана Франка.

Результати, яких вдалося досягнути завдяки співпраці з німецькими колегами, презентували професорові Форхелю директор Наукової бібліотеки Університету Василь Кметь, завідувач кафедри фізики металів Степан Мудрий і доцент кафедри фізики металів Ігор Штаблавий. Зокрема, йшлося про оцифрування фондів Наукової бібліотеки, створення електронного репозитарію, реставрацію книжкових видань, а також наукові напрацювання, які стали можливими завдяки електронному мікроскопу, наданому ЛНУ ім. Івана Франка Вюрцбурзьким університетом.

Після спілкування з науковцями та адміністрацією Львівського університету Альфред Форхель висловив переконання щодо подальшої взаємовигідної співпраці.

Ще одним підтвердженням серйозних намірів поглиблювати взаємодію між університетами став візит науковців ЛНУ ім. Івана Франка до Німеччини. Так, представники Університету 11–15 листопада 2019 року взяли участь у Першій зимовій школі з трансферу технологій, яка відбувалася у Вюрцбургу, в межах реалізації проекту «Партнерство університетів України та Німеччини з трансферу технологій» програми DA A D DIES «Діалоги про інноваційні стратегії вищої освіти».

У результаті низки продуктивних зустрічей, які відбулися під час роботи школи, представники Львівського та Вюрцбурзького університетів вели мову про розширення міжнародної мобільності студентів і викладачів Львівського та Вюрцбурзького університетів за програмою Еразмус+, активізацію міжнародної співпраці у сфері трансферу технологій, цифровізацію, співпрацю з бізнесом, підтримку стартапів, впровадження системи менеджменту якості університетської освіти тощо.

Також виникла ідея запровадити у ЛНУ ім. Івана Франка сучасний цикл лекцій англомовного вибіркового курсу «Цифрові інновації» (Digital Innovation), лекторами якого будуть викладачі Вюрцбурзького і Львівського університетів та практики з IT-сфери.

Зважаючи на постійне прагнення Львівського університету до покращення якості освіти, окрему увагу було приділено вивченню системи менеджменту якості, що впроваджена та акредитована у Вюрцбурзькому університеті. Продовженням співпраці у цьому напрямі стало проведення 2–5 грудня 2019 року в Львівському університеті спільного воркшопу для викладачів та керівництва Університету й факультетів під назвою «Інновації в університетській освіті та менеджменті: трансфер технологій крізь кордони».

Підсумовуючи, варто наголосити, що співпраця з Вюрцбурзьким університетом є однією з найбільш плідних у розгалуженій системі міжнародних зв'язків Львівського національного університету імені Івана Франка. Відтак, варто очікувати, що в новому році сфери взаємодії наукових та освітніх центрів і надалі розширюватимуться.

Олег Вівчарик та Ярина Пришляк

Міжнародна співпраця: факти і цифри

- Львівський університет має угоди про співпрацю зі **183** міжнародними партнерами зі **46 країн** світу;
- у 2019 році підписано **10 нових угод** із академічними установами *Італії, Туреччини, Франції, Грузії, Китаю, Польщі, Німеччини, Хорватії та Ірану;*
- **11 угод** підписано в межах Програми «Еразмус+»;
- **878** викладачів, працівників, студентів та аспірантів упродовж року були у закордонних відрядженнях;
- загалом у 2019 році представники Університету з науково-навчальною метою відвідали **30 країн світу**;
- найчастіше викладачі, науковці, студенти та аспіранти були у наукових та освітніх центрах *Туреччини, Чехії, Словаччини, Німеччини, Австрії, Польщі, Болгарії, Сербії, Канади, Італії, Франції, Японії, Хорватії, Швеції, США*;
- Університет з офіційними візитами відвідали **302** представники іноземних освітніх та наукових установ;
- у 2019 році в Університеті працювали іноземні лектори-філологи з *Іспанії, Італії, Швеції, Китаю, Словенії, Австрії, Японії, Німеччини, Туреччини, Естонії*;
- на факультетах Університету навчається **190** іноземних студентів;
- у літніх школах, які відбуваються в Університеті, взяли участь **268** іноземців.

ФОТОФАКТ

25 листопада Університет відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен. Під час перебування в Університеті французький дипломат зустрівся з Ректором Володимиром Мельником. Під час діалогу йшлося про численні ініціативи французького посольства, до яких долучається Львівський університет, та шляхи подальшої співпраці між установами.

Львівський університет і Революція Гідності

Український народ у своїй багатовіковій історії пережив не одну революцію. Прикметно, що в період своєї короткої незалежності Україну потрясли дві події, які історики найменували Революціями. Це відома Помаранчева революція та Революція Гідності. Втім, якщо до подій, що сколихнули країну 2004 року, науковці і досі не дійшли однозначного висновку – була це власне революція в класичному її вимірі чи ні, то події, учасниками яких ми стали у 2014 році, вплинули не лише на трансформацію влади та історичних процесів на теренах України, але, ймовірно, на зміну геополітичної карти на європейському континенті, а можливо, й світу.

Революція Гідності в Україні розпочалася 21 листопада 2013 року. Вибухнула з мирних студентських протестів, причиною яких стала надмірна концентрація влади в руках тодішнього Президента Віктора Януковича. Львівський університет піднявся чи не першим. І знову студентство... Бо молодь – це та сила, яка надзвичайно вразлива до всіх проявів соціальної несправедливості, до обману, до позбавлення її можливості жити поновому, в кращому світі, в об'єднаному Європейському суспільстві. Угоду про асоціацію не підписали. 21 листопада 2013 року Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження, відповідно до якого процес підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, було призупинено. Рішення ухвалене «в інтересах національної безпеки» України. Стало зрозумілим, що влада лише маніпулювала ідеєю Європейської інтеграції.

Львівський університет не стояв осторонь. Ініціативу студентів підтримала профспілка Університету. 22 листопада 2013 року відбулося позачергове засідання президії Первинної профспілкової організації працівників Університету. На засіданні постановили ініціювати позачергове невідкладне засідання Вченої ради Університету та винести на порядок денний питання обговорення розпорядження Кабінету Міністрів України щодо призупинення підготовки підписання проекту Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС. Того ж 22 листопада, працівники Університету вийшли разом зі студентами на площу перед пам'ятником Іванові Франкові і заявили про свій спротив діям уряду та керівникам держави. Академічна спільнота Університету висловила обурення щодо призупинення підписання Угоди про асоціацію з ЄС.

25 листопада вся університетська громада виступила з письмовим зверненням до Президента України. Одностайно підтримуючи ініціативи студентів, Вчена рада Університету спільно з профспілкою рішуче вимагали відправити уряд Азарова у відставку та підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом на Вільнюському саміті. Частина студентів Університету вирушила до Києва, аби там захищати свої європейські права і свободи. Решта обороняли честь і гідність на львівському Євромайдані.

30 листопада відбувся силовий розгін Євромайдану в Києві, внаслідок якого було травмовано десятки протестувальників. Такі дії влади сколихнули весь світ. Результатом побиття студентів стало те, що на Михайлівській площі, де перебувала частина поранених з Майдану Незалежності, зібралися тисячі киян та гостей з інших міст не лише України, а й світу. Подальший розвиток подій отримав назву «Євроревoлюція» або «Революція Гідності».

8 грудня 2014 року чимало студентів та викладачів Університету взяли участь у «Марші мільйонів» у Києві. Віче прийняло рішення про початок блокування Адміністрації Президента, будівлі Уряду та інших установ. Студенти Університету взяли участь у знесенні пам'ятника Леніну. Повалення пам'ятника у Києві викликало ланцюгову реакцію – Ленін падав по всій Україні, а цей процес дістав назву «Ленінопад». Усього в Україні «впало» понад 300 пам'ятників Леніну.

Мирний протест на підтримку євроінтеграції України яскраво змінив свій напрям: терміни підписання Угоди про асоціацію з ЄС були вичерпані, Президент продовжував чинити тиск на Майдан. Відтак, у Києві масово почали зводити барикади для захисту від спецпідрозділів, які захищали Президента та його прибічників. Причиною до виходу протистояння за мирні межі стало те, що 16 січня 2014 року Верховна Рада ухвалила низку «диктаторських законів». Громадські активісти оголосили екстрену мобілізацію на Майдані Незалежності.

22 січня 2014 року спецпідрозділ «Беркут» несподівано перейшов у наступ. Тоді від куль снайпера загинули двоє протестувальників Сергій Нігоян та Михайло Жизневський. Того ж дня відбулася зустріч Президента Януковича з лідерами опозиції, яка тривала близько трьох годин і виявилася безрезультатною. Опозиціонери заявили, що дають Януковичу 24 години на роздуми, після чого готові повести Майдан на штурм. Припускаємо, що саме це стало переломним моментом розвитку Революції, адже аполітичні протести намагалися очолити політики, серед яких так і не виявилося єдиного лідера. Протестувальники, своєю чергою, розуміли, що усі дії опозиції – марне затягування часу.

18 лютого спецпідрозділи, використовуючи бронетехніку, розпочали штурм Майдану з боку Європейської площі та вулиці Інститутської. Вночі відбулися штурми ОДА, відділів МВС, управлінь СБУ у Львові, Івано-Франківську, Тернополі. Однак, незважаючи на небезпеку, чимало студентів та працівників Університету вирушили до Києва. Львівський університет оголосив безстроковий страйк – навчальний процес був повністю призупиненим.

19 лютого 2014 року в Університеті було утворено Комітет національного спротиву (страйковий комітет). Комітет очолив голова профспілки працівників Володимир Качмар. Заступниками об-

продовження на с. 9

ПОЧАТОК НА С. 8

рано студентів Андрія Ткачука, Анастасію Сохацьку та голову студентської профспілки Михайла Мураля. До складу комітету також увійшли відповідальні особи від факультетів та підрозділів Університету. На своєму першому засіданні Комітет визначився із планом дій на час революційних подій. Відтак, в Університеті було встановлено посилений пропускний режим та нічне чергування. Окрім того, постійно відбувався збір коштів для потреб Майдану. Лише за перший день студенти зібрали майже сто тисяч гривень. Передумовою створення Комітету національного спротиву стало позачергове засідання ректорату 19 лютого 2014 року, під час якого учасники ректорату висловили своє обурення щодо кровопролиття на вулицях столиці, жорстокого застосування сили та зброї проти українського народу, який обстоює свою гідність і права.

20 лютого 2014 року – день, закарбований в історії як «кривавий четвер». Київський Майдан перейшов у наступ: від куль снайперів загинуло більше півсотні осіб. У містах Західної України розпочалися масові штурми та захоплення будівель СБУ, МВС, Прокуратури. Кожен перехожий бачив жахливі картини розвалених будівель, вибитих вікон, палаючих автомобілів.

Львівський університет і Революція Гідності

Вберегти всіх, на жаль, не вдалося. 20 лютого під час силового протистояння загинули випускник історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, викладач кафедри нової та новітньої історії України Українського католицького університету Богдан Сольчаник (1985-го року народження), випускник філософського факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, журналіст Сергій Кемський (1980-го року народження), і зовсім юний студент п'ятого курсу географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка Ігор Костенко (1991-го року народження). Вічна їм пам'ять. В історії Університету вони – Герої Небесної Сотні – залишаться на віки.

Вчена рада Львівського національного університету імені Івана Франка підтримала ініціативу декана географічного факультету Володимира Біланюка та прийняла рішення присвоїти ім'я героя Небесної сотні Ігоря Костенка аудиторії №7. З ініціативи одногрупників Ігоря, викладачів і студентів Університету якнайшвидше вдалося спроектувати меморіальну аудиторію та стенди, присвячені участі студентів у Революції Гідності, та втілили цю ідею в життя. Сьогодні ж у дворику географічного факультету стоїть пам'ятник Ігорю Костенку, який щодня і щохвилини нагадує нам, що Його жертва не була марною.

Україна мала б перегорнути сторінку – ту, де сотні невинно вбитих і боротьба за європейські прагнення. Проте вже шість років Україна не з власної волі виношує мрію про світле майбутнє, тонучи у крові своїх синів – крові, якою так марить «старший брат». Що ж народиться з нашої надії, покаже час. Адже сьогодні задля миру потрібна війна. Але завтра війна, з якою пішла на нас Росія, завершиться. І український народ вийде з неї переможцем. Адже він не сам. Нас підтримує світова спільнота. Знаємо, що Україна після війни стане зовсім іншою. Україна вже інша. Український народ став більш консолідованим, єдиним, а криваві уроки сьогодення нарешті завершили процес утворення української нації.

Проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку
Володимир Качмар
Фото Олега Вівчарика

Університетська спільнота відзначила День Гідності та Свободи

21 листопада 2019 року представники адміністрації Університету, студенти та працівники вшанували пам'ять Героя Небесної Сотні, Героя України, студента географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка Ігоря Костенка. Покладання квітів до пам'ятника студентові Університету, який офірував своє життя за демократичний розвиток та цивілізаційну ідентифікацію нашої країни, стало першим заходом, у якому цьогоріч взяла участь академічна спільнота Львівського університету в День Гідності та Свободи.

Упродовж усього дня студенти та працівники Університету також активно долучалися до загальноміських заходів. Зокрема, біля Меморіалу пам'яті Героїв Небесної Сотні, що розташований на пагорбах вулиці Кривоноса, відбулася спільна молитва, участь у якій взяли родини загиблих на Майдані, представники влади, громадськість та духовенство. Разом з усіма присутніми Ректор Університету Володимир Мельник, викладачі та студенти вшанували пам'ять Героїв запалюванням понад ста лампадок. Опісля студенти та працівники Університету організували ходу від головного корпусу ЛНУ ім. Івана Франка до пам'ятника Тарасові Шевченку, де відбулися урочистості, присвячені подіям Революції Гідності.

28 листопада 2019 року у вестибюлі головного корпусу Львівського національного університету імені Івана Франка відбулася презентація виставки «Історії життя Героїв Небесної Сотні Львівщини», яка проводиться в межах проекту «Герої поміж нас. Небесна Сотня». Організували виставку Музей визвольної боротьби України у Львові, Львівський національний університет імені Івана Франка і департамент з питань культури, національностей та релігій Львівської обласної державної адміністрації. Виставка складалася із 25 стендів, на яких розмістили життєписи та світлини з особистих архівів Героїв Небесної Сотні Львівщини. Гостями презентації стали родичі загиблих під час Революції Гідності Героїв студентів та випускників Львівського університету.

4 грудня 2019 року в Університеті відбулося відкриття фотовиставки «Фронтові друзі». Проект пропонує 24 світлини, на яких українські захисники постали у світлі щирих емоцій разом зі своїми «чотирилапими побратимами». Автором фото є священик Княжого храму Св. Миколая м. Львова, військовий капелан отець Андрій Дуда.

Олег Вівчарик
Фото автора

ПОЧАТОК НА С. 1

«Ми зберегли і розвиваємо науково-педагогічний склад Університету», – Володимир Мельник

– Володимире Петровичу, сучасний світ диктує нові вимоги до управління Університетом. Які вони?

– Ми постійно працюємо над формуванням нової моделі підготовки висококваліфікованих фахівців, удосконалюємо систему освіти відповідно до вимог сучасного світу. Справді, нові виклики ставлять перед нами низку завдань. Найперше і найголовніше – підвищення якості освітньої діяльності. Ми повинні вдосконалювати освітні програми, аби вони максимально відповідали потребам ринку праці. По-друге, необхідно знати ставлення студента до освітньої програми, яка має ґрунтуватися на педагогіці і розвитку науки. Методичне забезпечення освітньої програми має бути таким, щоб студент знав, які проблеми йому треба освоювати. Варто зосередити увагу на вибіркових курсах, адже сьогодні студент має доступ до будь-якого навчального курсу, який читають в Університеті. Відтак, ці курси повинні бути пов'язані не лише зі світоглядним розвитком, а й із майбутньою професією. Варто наголосити, що у травні та листопаді було проведено онлайн-опитування студентів щодо якості освітнього процесу, освітніх програм, такі опитування тепер будуть системними. По-третє – вивчення думки викладачів, які висловлюють свої пропозиції щодо вдосконалення організації системи навчання в Університеті та створення належних умов праці для викладача.

– Очевидно, що для створення таких умов потрібне додаткове фінансування...

– Безперечно, ми повинні працювати зі зовнішнім світом щодо залучення додаткових коштів. Без фандрайзингу, як потужного механізму, Університет не може повноцінно розвиватися, покращувати свою матеріально-технічну базу, наукове обладнання. Окрім того, ми повинні працювати з усіма фондами та інвестиційними проектами, що пропонують Міністерство освіти і науки України, Кабінет міністрів України, ґрантові програми в Україні та за кордоном.

– Підсумовуючи рік, що минає, якими є найважливіші напрацювання університетської спільноти?

– Найважливішим є те, що ми зберегли і розвиваємо науково-педагогічний склад Університету. Сьогодні Університет – це понад 2 200 науково-педагогічних працівників, більше 650 аспірантів і докторантів. Упродовж року захищено 20 докторських дисертацій, 111 кандидатських. Протягом останніх двох років близько 70 випускників аспірантури працевлаштовані в Університеті. Той міф, що молода людина не хоче йти в науку не підтверджується, а швидше навпаки – відбувається постійне омолодження кадрів.

Серед інновацій варто згадати і нові бакалаврські програми ІТ-напряму, навчання на яких цьогоріч розпочалося вперше. Це зокрема «Кібербезпека», «Статистичний аналіз даних», «Інженерія програмного забезпечення», «Сенсорні та діагностичні електронні системи», «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах». Ці навчальні програми розробили викладачі Університету у партнерстві з Львівським ІТ-Кластером та провідними ІТ-компаніями. Вони покликані максимально наблизити теорію до практики та підготувати студентів до викликів ринку праці, адже підготовка майбутніх фахівців має не лише ґрунтовний теоретичний вимір та академічну основу, а й тісно пов'язана з практикою.

Важливим є те, що у 2019 році також створено Центр забезпечення якості освіти. Вже проведено моніторинг освітніх програм, за якими відбувається підготовка студентів у межах відповідних спеціальностей. Також наші навчальні плани узгоджено зі затвердженими стандартами вищої освіти. Цьогоріч прийнято Положення про забезпечення академічної доброчесності, проведено перевірку дипломних робіт на антиплагіат. Вагомим здобутком є і те, що затверджено порядок перезарахування кредитів за результатами академічної мобільності. Більше того, підписано угоду про національну академічну мобільність між закладами України для обміну досвідом в межах освітніх програм.

– Цього року в Університеті також створено інститут професора (консультанта). Як працюватиме така модель?

– Статус професора (консультанта) надає Вчена рада Університету відповідно до обґрунтованого подання Вченої ради факультету. Така модель роботи передбачена для професорів поважного віку, які зробили вагомий внесок у сфері наукової та педагогічної діяльності і, більше того, готові надалі працювати в Університеті для подальшого розвитку наукових досліджень.

– Наукова робота в Університеті істотно покращилась упродовж останніх років...

– Якщо керуватися статистикою останніх 4-х років – обсяг бюджетного фінансування наукових досліджень зріс у 4 рази. Сьогодні це 24 мільйони гривень. Дуже важливий крок зроблено щодо інтенсифікації наукових досліджень. Відкрито центри колективного користування науковим обладнанням – «Міжуніверситетський центр колективного користування клітинної біології та біоенергетики» і «Лабораторію матеріалознавства інтерметалічних сполук». Більше того, зараз починає роботу Науковий парк Львівського університету.

– Нещодавно відбулося громадське обговорення кошторису видатків за рахунок коштів спеціального фонду на наступний рік. Чим корисні такі зустрічі?

– Громадське обговорення чи громадські слухання – це передусім можливість для ректорату почути думки колективу щодо філософії фінансового життя Університету. Важливо, щоб кожен працівник Університету мав змогу безпосередньо долучатися до визначення пріоритетних напрямів, які потребують фінансування зі спеціального фонду.

продовження на с. 11

← ПОЧАТОК НА С. 1, 10

– Тарифні розряди можуть скасувати...

– Передбачені законодавством зміни щодо фінансування закладів вищої освіти, звичайно, вплинуть на бюджет Університету, тому ми повинні вже зараз налагоджувати механізми, які дадуть нам можливість не втрачати стабільності. Університет має бути готовим до відміни тарифних розрядів, і тому варто розробити внутрішньоуніверситетські підходи щодо градації оплати праці наших працівників, визначитися із найбільш принциповими позиціями. Ми робимо усе можливе для матеріального стимулювання працівників Університету за наукові досягнення, вчасні захисти кандидатських і докторських дисертацій.

– Сьогодні чимало наших випускників чи колишніх працівників є на ключових посадах. Чи дає це якісь привілеї Університету?

– Ні, абсолютно. Це наш внесок у розвиток інститутів держави. Звичайно, є підтримка, але наш Університет, і це, напевно, правильно, не виділявся і не виділяється окремими преференціями матеріального характеру. Хоча можемо сказати, що наші ініціативи, зокрема щодо розвитку центрів спільного користування науковим обладнанням, Міністерство освіти і науки України підтримало. Відтак, кошти не розпорошують, а вкладають у пріоритетні напрями, які дадуть можливість покращити наші наукові показники.

Ми завжди раді бачити наших випускників в Університеті. До слова, на початку грудня відбулися зміни у керівному складі Асоціації випускників, тож ми сподіваємося, що ця сфера роботи дещо зміниться і ми зможемо залучати наших випускників і до навчального процесу Університету, і до його підтримки.

– У всіх на вустах реформа вищої школи і рейтингування працівників. Як воно відобразиться на фінансовому забезпеченні працівників Університету?

– Рейтингування – один із елементів самооцінки діяльності викладача, кафедри і факультету. Ми зосереджуємо увагу на тих критеріальних ознаках, які спрямовані на якість освітньої діяльності, інтенсифікацію наукових досліджень і роботу зі студентами. Рейтингування, яке ми проводимо зараз, є обов'язковим, зважаючи на норми Закону України «Про вищу освіту». Воно дає можливість нам побачити, де у нас невикористані резерви, де є проблеми. Це рейтингування не несе жодних адміністративних наслідків, але упродовж наступних років, очевидно, ми використовуватимемо матеріальні ресурси для мотивації тих факультетів, кафедр і викладачів, які мають значні досягнення.

– Якими будуть пріоритети діяльності Університету у наступному році?

– Пріоритетом для нас залишатиметься якість освітніх програм. Відповідальними за якість освітніх програм є кафедра і Вчена рада факультету. Ми не можемо запропонувати кафедрі і факультету, щоб якась зовнішня структура оцінювала якість наших освітніх програм. Постійне оновлення освітніх програм відповідно до сучасних вимог і викликів сьогодення – це прерогатива нашої спільної діяльності. Кафедра і Вчена рада факультету відповідають за змістову частину, ректорат – за матеріальні ресурси для того, щоб кафедра мала викладацький склад і допоміжний персонал. Водночас пріоритетом є збереження морально-психологічного клімату в Університеті, який дасть можливість вирішувати нагальні проблеми. В основі цього лежить довіра до викладача і до студента, а з їхнього боку – до управлінського менеджменту в Університеті. Якщо такої довіри нема і все діється лише на основі спонукання і контролю, добрих результатів не буде. Ректорат повинен запроваджувати нові механізми моральної і матеріальної підтримки тих ініціатив, які працюють на якість освітньої діяльності і науку.

– Мотивація до праці важлива для кожної людини. Що надихає до роботи Вас?

– Надихає Університет як такий і атмосфера у ньому. Надихають люди, які захоплюють своєю науково-педагогічною культурною ментальністю, адже вони творять неповторне середовище. А це середовище творить унікальну університетську атмосферу, яку не виміряєш жодними кількісними показниками.

– У передсвятковий період особливо хочеться вірити в диво. Чи вірить у диво Ректор Володимир Мельник?

– Напевно, кожна людина, яка вірить, – вірить у диво. Дивовижним є те, що ми маємо Україну і всупереч різним обставинам вона як держава, як суспільство, як нація розвивається. Я переконаний, що й Університет є таким дивовижним утворенням, яке як феномен творить у собі і навколо себе унікальне середовище. Університет – національний, український і складає одну з визначальних парадигм розвитку українського суспільства. Є наш випускник, є наша університетська культура, яка допомагає імплементувати цінності, що зароджуються в Університеті, у середовище всієї української спільноти. Університет – дивовижне соціокультурне утворення, яке дає можливість стверджувати, що розвиток університетської освіти і науки є надзвичайно впливовим, приємним, цікавим і позитивним утворенням для оптимізму і віри у майбутнє.

– Дякую за розмову.

Розмовляла Юлія Гриценко
Фото Олега Вівчарика

Маркетинг та розвиток – тренди в освітньому просторі

Конкуренція між університетами спонукає до пошуку нових напрямів роботи, а відтак – до пошуку шляхів додаткового фінансування. Цілком виправданим у цій сфері стало утворення Центру маркетингу та розвитку, у структурі якого є три відділи – маркетингу та комунікації, розвитку та фандрайзингу, розвитку кар'єри та співпраці з бізнесом.

Відділ маркетингу та комунікації працює у трьох секторах – промоції, брендингу, внутрішньої комунікації. Упродовж 2019 року на основі опитування абітурієнтів та за допомогою карт-емпатій – відділ склав характеристику однієї із цільових аудиторій Університету – «портрет потенційного першокурсника Львівського університету», який використовуватимуть для кращої профорієнтаційної та маркетингової роботи Університету. На завершальній стадії розробка системи рейтингування сайтів факультетів, яка передбачає оцінювання сайтів факультетів за критеріями відкритості, доступності та актуальності інформації.

У жовтні 2019 року Вчена рада затвердила Правила використання офіційної символіки Університету. Окрім того, розроблено зразки промоційної продукції для усіх факультетів та коледжів. Досягненням також є те, що відділ розробив систему стратегічного маркетингу для Університету, апробація якої проводилася на запуску нових освітніх бакалаврських програм: «Кібербезпека», «Інженерія програмного забезпечення», «Статистичний аналіз даних», «Сенсорні та діагностичні електронні системи» та «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах». Серед досягнень відділу також загальноуніверситетський День відкритих дверей (листопад 2019 року).

Відділ розвитку кар'єри та співпраці з бізнесом також має чималі напрацювання. Це, зокрема, Майстерня кар'єри – проект, що передбачає зустрічі студентів та викладачів з роботодавцями. Відділ також організовує екскурсії до роботодавців для ознайомлення з процесами та правилами ведення бізнесу, а також кар'єрними можливостями для молодих людей. Відділ розвитку та фандрайзингу охоплює два сектори – проектів і співпраці з доброчинцями та випускниками. У секторі проектної діяльності вже вдалося налагодити комунікацію з факультетами та коледжами. Було організовано три зустрічі-тренінги з написання ґрантових заявок на програму ERASMUS+ KA2:CBHE та сформовано базу працівників, які готові цього року працювати над цією ґрантовою пропозицією. Окремо розпочато роботу над збором коштів для створення IT-музею у приміщенні Наукової бібліотеки, на вул. Драгоманова, 15. Загальний бюджет проекту становить близько 2 млн грн і на цьому етапі розробляється стратегія залучення коштів. Налагоджено контакти з Асоціацією випускників Університету для створення спільної стратегії залучення випускників для проектів Університету.

Ольга Осередчук

Соціальний розвиток – серед пріоритетів

Сьогодні чи не головним напрямом роботи залишається соціальний розвиток. Щорічно в Університеті затверджують План соціального розвитку – комплекс заходів щодо покращення соціальної структури, оптимізації умов праці й охорони здоров'я, забезпечення гармонійного і всебічного підвищення якісного рівня життя працівників як у побуті, так і на робочому місці.

Аналізуючи власне пріоритети соціальної роботи, ми говоримо передусім про забезпечення соціально-економічних прав та інтересів працівників, аспірантів і студентів Університету. Цей напрям роботи, як і всі інші, потребує фінансування, яке у нашому випадку відбувається завдяки відрахуванням коштів зі спеціального фонду у розмірі, передбаченому Угодою між Ректоратом і Первинною профспілковою організацією працівників Львівського національного університету імені Івана Франка.

Оздоровлення працівників на базі Шацького біолого-географічного стаціонару.

Соціальне забезпечення передбачає формування рейтингу науково-педагогічних працівників, вдосконалення системи надбавок і доплат до посадових окладів, критерії їхнього оцінювання за високі досягнення у праці, складність і напруженість виконання посадових обов'язків, рейтингу тощо. Щодо виплат, то сьогодні Університет спільно з профспілковою організацією проводить низку соціальних виплат, зокрема виплату матеріальної допомоги учасникам АТО, виплату матеріальної допомоги працівникам Університету, діти яких навчаються на платній формі навчання в ЛНУ ім. Івана Франка; виплату матеріальної допомоги на оздоровлення працівникам під час відпустки для усіх категорій працівників Університету, виплату матеріальної допомоги працівникам, які мають інвалідність.

Виконання положень Плану соціального розвитку у цьому розділі передбачає також забезпечення житлових прав працівників та осіб, які навчаються. Сьогодні можемо говорити те, що вже проводяться роботи щодо будівництва багатоквартирного житлового будинку для працівників Університету (м. Львів, вул. Величковського, 84).

Значні напрацювання є у спортивній та оздоровчій роботі. Працівники Університету мають безперешкодний доступ до використання спортивних залів, споруд, басейну та майданчиків для заняття спортом на безкоштовній основі. Безперечно, механізм реалізації безкоштовних абонементів потребує системного вдосконалення, однак кожен охочий може займатися спортом у зручний для нього час.

Щорічно ми бачимо вдосконалення організації оздоровлення працівників Університету на базі спортивно-оздоровчого табору «Карпати» та Шацького біолого-географічного стаціонару Університету. Цей список вже незабаром може доповнитися Лабораторією еколого-геологічних досліджень у смт Верхнє Синьовидне.

Не менш важливою частиною роботи є організація громадського харчування, а відтак попереду розроблення та затвердження плану діяльності установ громадського харчування Університету на 2020 рік. Можемо говорити також про впровадження системних змін у роботі їдалень і буфетів з метою прибуткової та ефективної фінансово-господарської діяльності.

Кожен працівник чи студент Університету може звернутися зі своїми зауваженнями та пропозиціями до профспілкових організацій або ж до профільного проректора. Адже вже у 2020-му нас чекає підготовка, схвалення та реєстрація нового Колективного договору Львівського національного університету імені Івана Франка на 2020/2021 рік, положення якого у нас справді виконуються.

Юлія Гриценко
Фото автора

Пряма мова

Проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку Володимир Качмар:

«Львівський університет є прикладом того, як повинна виглядати результативна співпраця між адміністрацією Університету та його громадськими організаціями. Задля прозорої роботи до вирішення усіх питань соціального розвитку Університету залучено представників профспілкових організацій та студентського самоврядування. Усі процеси ми намагаємося зробити максимально відкритими і постійно наголошуємо на важливості публічних дискусій – це і громадське обговорення кошторису видатків за рахунок коштів спеціального фонду, громадські слухання щодо спорудження багатоквартирного будинку для працівників Львівського університету, громадське обговорення Плану соціального розвитку.

Серед пріоритетів соціального розвитку на 2020 рік – соціальне забезпечення працівників та осіб, які навчаються, спортивна робота, охорона праці та оздоровлення. Ми і надалі підтримуватимемо студентські й викладацькі спортивні ініціативи, спартакіади, змагання за Кубок Ректора. У планах на 2020 рік також реалізація Програми оздоровлення працівників Університету, яка передбачає можливість відновлення санаторно-курортного лікування для наших працівників.

Зважаючи на соціально орієнтований бюджет Університету, ми можемо констатувати, що видатки на соціальну сферу суттєво збільшилися упродовж останніх п'яти років. Проте в сучасних умовах, ми, очевидно, повинні не лише витрачати, а й заробляти, шукати додаткові джерела фінансування. Тут ідеться не лише про оплату за освітні послуги відповідно до основної діяльності, а й про надходження від додаткової господарської діяльності – діяльності студентського містечка, студентських їдалень, видавничої діяльності, оренди. Більше того, потрібно залучати усю можливу спонсорську допомогу та благодійність. Ми повинні докласти максимум зусиль для того, аби розширити фінансові, а відтак і платоспроможні можливості Університету задля втілення запланованих ініціатив, спрямованих на соціальний розвиток Львівського університету.

Пряма мова

В. О. голови Первинної профспілкової організації працівників Юліан Бек:

«Безперечно, позитивним є те, що у нас виробилася певна модель співпраці, де ректорат і профспілкова організація доповнюють роботу одне одного. Упродовж року ми активно долучаємося до соціально-економічної роботи Університету. Спільно ми проводимо постійне оновлення та доукомплектування медичних аптечок, закуповуємо тонометри для вимірювання артеріального тиску у підрозділи Університету. Це той мінімум, без якого неможливо обійтися. Більше того, ми продовжуємо традицію придбання новорічно-різдвяних подарунків для дітей працівників Університету, у той час, коли чимало навчальних закладів уже не можуть собі цього дозволити після того, як Фонд соціального страхування припинив фінансування цих подарунків.

Окрім того, у нас склалася гарна співпраця щодо організації оздоровлення працівників Університету та членів їхніх родин на базі Шацького біолого-географічного стаціонару. Відповідно до Наказу Ректора, вже більше п'яти років профспілка спільно з проректором з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку несе відповідальність за справедливий розподіл скерувань на оздоровлення. Однак ми завжди намагаємося долучитися й до інших аспектів організації оздоровлення. До прикладу, у 2019 році профспілкова організація вже вкотре долучилася до покращення матеріально-технічної бази стаціонару. Близько 50 тисяч гривень було витрачено на придбання душових кабін, більше 20 тисяч гривень – на придбання подушок. Традиційно цьогоріч ми здешевлювали вартість скерування для членів профспілки, а це більше 120 тисяч гривень.

Дуже важливо, що цьогоріч під час громадського обговорення проекту бюджету Університету на 2020 рік було задекларовано збільшення відрахувань на культурно-масову, фізкультурну й оздоровчу роботу з 0.5 % на 0,6 %. Відтак, ми зможемо фінансово підтримати більше цікавих проектів».

Відбулося громадське обговорення проекту бюджету на 2020 рік

5 грудня 2019 року в Університеті відбулося громадське обговорення кошторису видатків за рахунок коштів спеціального фонду на 2020 рік. На порядок денний засідання було також винесено звіт про виконання кошторису Університету за 2019 рік, звіт про виконання кошторису Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ЛНУ ім. Івана Франка за 2019 рік і проект кошторису Інституту на 2020 рік.

На початку засідання виконувач обов'язків голови профспілкової організації працівників Юліан Бек ознайомив усіх присутніх із процедурою обговорення та наголосив на важливості публічних дискусій, пов'язаних із затвердженням кошторису Університету.

Ректор ЛНУ ім. Івана Франка, член-кореспондент НАН України, професор Володимир Мельник, звернувшись до учасників заходу, зазначив: «Громадське слухання – це місце, де ректорат може почути думки, які є в колективі, ті які стосуються фінансової політики, самої філософії нашого фінансового життя. Важливо, аби кожен член колективу Університету розумів, що може безпосередньо долучатися до визначення найбільш пріоритетних напрямів, які потребують фінансування зі спеціального фонду». Володимир Петрович закликав присутніх працівників та студентів взяти активну участь в обговоренні і сконцентрувати увагу на правильній розстановці пріоритетів, які забезпечать стабільність розвитку Університету у майбутньому.

Звіт про виконання кошторису Університету за 2019 рік представила головний бухгалтер Університету Любов Хмельницька. Проект кошторису видатків спеціального фонду Університету на 2020 рік представила начальниця планово-фінансового відділу Світлана Сас. Голова бюджетної комісії Університету, завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики, професор Василь Нор відзначив значні успіхи адміністрації Університету у справі залучення додаткових коштів для фінансування розвитку університетської інфраструктури у 2019 році. Водночас він акцентував, що 2020 рік у контексті грошових надходжень може стати складнішим для Університету. Окрім того, Василь Тимофійович відзвітував про діяльність бюджетної комісії Університету у 2019 році.

Проректор з наукової роботи Роман Гладишевський наголосив на соціальній орієнтованості бюджету 2019 року та проекту кошторису на 2020 рік. «Кошторис видатків спеціального фонду на 2020 рік є соціально орієнтованим, спрямованим на науково-педагогічного працівника, на забезпечення комфортних умов його праці».

Проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку Володимир Качмар підтримав тезу про те, що бюджет Університету є насамперед соціально орієнтованим. «Видатки на соціальну сферу зростають вже останні п'ять років. У межах своїх можливостей ми піднімаємо соціальні стандарти. Пріоритетом є заробітна плата, а також преміювання працівників».

Обговорення проекту бюджету Університету на 2020 рік продовжилося коментарями від деканів факультетів, представників студентського самоврядування та інших членів громадських слухань, які внесли важливі зауваги до проекту кошторису і звернули увагу на проблемні аспекти, які потребують залучення додаткових коштів.

Окрім того, під час засідання директор Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Юрій Занько представив звіт про виконання кошторису Інституту за 2019 рік і презентував проект кошторису на 2020 рік.

Олег Вівчарик і Тереза Багай

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА УНІВЕРСИТЕТУ

Ви можете звернутися у психологічну службу по індивідуальну консультацію, якщо у Вас виникають будь-які психологічні труднощі, питання або проблеми. Окрім того, психологічна служба пропонує здобути навички ефективної комунікації, самопрезентації, роботи в команді та багато іншого.

Які проекти реалізовує психологічна служба?

- «арт-психологічна майстерня», що є своєрідною платформою для розкриття потенціалу засобами мистецтва;
- тренінг «Soft-Skills» – спрямований на логічне і критичне мислення, лідерство, ораторське мистецтво, уміння управляти собою та правильно розподіляти час;
- «психологічний лекторій» – просвітницький проект для широкого кола слухачів;
- адаптація для першокурсників – метою адаптаційних тренінгів є знайомство студентів між собою, командотворення, створення сприятливої психологічної атмосфери в групі;
- групова психотерапія – це спільна робота певної кількості осіб, які мають спільну мету міжособистісного дослідження, особистісного зростання та саморозкриття;
- «школа молодого психолога» – це майстерня для практичного навчання та здобуття досвіду студентів-психологів та усіх зацікавлених психологією.

Адреса: вул. П. Дорошенка, 41, ауд. 103
тел.: 239-41-70 (з 9.00 до 18.00 з понеділка по п'ятницю)
063 038-37-38 (з 9.00 до 18.00 з понеділка по п'ятницю)
e-mail: psysluzhba.lnu@gmail.com

Ігор Дикий: «Антарктида – індикатор екологічного стану нашої планети»

Доцент кафедри зоології біологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка Ігор Дикий є керівником 24-ї Української антарктичної експедиції. Починаючи з квітня 2019 року, науковець разом із одинадцятьма своїми колегами перебуває на станції «Академік Вернадський». Усього експедиція триватиме рік, а її результати стануть одним із важливих елементів розвитку української науки. Про перебіг експедиції, любов до Антарктиди та проблеми кліматичних змін Ігор Дикий розповів в інтерв'ю часопису «Каменяр».

– Ви уже вчетверте берете участь в Антарктичній експедиції. Кожна з експедицій триває від півроку до року. Що мотивує Вас знову і знову вирушати в Антарктиду?

– Ніколи не мріяв потрапити в Антарктиду, але побувавши тут хоч раз, вона магнітом притягує і не хоче відпускати... Унікальна природа, унікальний тваринний світ і відчуття відірваності від цивілізації. Лише тут можна «очистити» свою голову від щоденної метушні й повністю віддатися науковим дослідженням.

– Якими дослідженнями конкретно займаєтесь і як виглядає Ваш робочий день на станції?

– Робочий день не нормований. Усе залежить від погодних умов. Якщо погода погана (хуртовини і т. д.), то можна цілий місяць працювати в лабораторії чи за комп'ютером, а лиш з'являється «вікно в погоді», одразу виходиш на роботу поза межі станції, щоб усе встигнути. Крім наукової роботи, раз на тиждень кожен зі зимівників чергує по станції, і раз на місяць заступає на нічні чергування. Зараз ми проводимо нові дуже цікаві та актуальні біологічні дослідження. Зокрема, дослідження вмісту мікропластику у воді та донних відкладах у районі станції, щоб з'ясувати масштаби пластикового забруднення в Південному океані. Займаємося визначенням нових видів організмів в океані з допомогою спеціального аналізу за «екологічною» ДНК. Це дасть змогу сучасним методом дізнатися про раніше невідомі науковцям види тварин, які проживають у глибинах океану поруч зі станцією за залишками їхньої ДНК (частинки луски, шкіри продуктів життєдіяльності) у воді. Окрім того, вивчаємо склад мікробних угруповань в антарктичних ґрунтах та айсбергах, що дасть змогу вченим встановити унікальні гени пристосування до екстремальних умов Антарктиди. Ще один напрям дослідження – проведення аналізу вмісту хімічних забрудників у тканинах риб, молюсків та китів. Для цього ми з допомогою спеціального арбалета на відстані з човна відбираємо в океані невеличкі зразки шкіри в китів на ДНК-аналіз. Це дасть змогу визначити шляхи перенесення цих небезпечних речовин між континентами. Продовжуємо моніторингові дослідження за успішністю розмноження та створенням нових гніздових колоній антарктичних видів пінгвінів, встановлюючи спеціальні стаціонарні фотокамери, які дають змогу стежити за колоніями впродовж року на важкодоступних для зимівників ділянках островів. Це уможливлює наукове оцінювання біологічних ресурсів Південного океану, оскільки пінгвіни є своєрідними індикаторами антарктичної креветки-криля, який людина виловлює в промислових масштабах. Також досліджуємо «квітування» унікальної рослини, яка виживає в екстремальних умовах Антарктиди – дешампції антарктичної. Зокрема, її експансії на антарктичних островах з допомогою перенесення насіння морськими птахами на відкриті від снігу ділянки суходолу, у зв'язку зі зміною клімату. Це призводить до формування нового біому – антарктичної тундри. Отже, сьогодні в наших планах перетворення острова Галіндез, де розташована єдина українська антарктична станція «Академік Вернадський», на постійну екологічну «лабораторію», де одночасно за багатьма параметрами визначатиметься реакція антарктичної екосистеми на зміни клімату.

продовження на с. 15

ПОЧАТОК НА С. 14

Ігор Дикий: «Антарктида – індикатор екологічного стану нашої планети»

– Ви також активно фотографуєте...

– Так, працюємо і над створенням фотобази – своєрідного «китового і тюленячого Фейсбуку». А саме започатковано фотоідентифікаційні каталоги хвостів китів та рисунку на череві тюленів Уеддела. Це дасть можливість визначити шляхи їхньої міграції заради збереження цих видів.

– Ви дуже досвідчений полярник. Якщо порівнювати попередні експедиції з цією, то в чому особливість нинішньої і яку з експедицій можете назвати найбільш результативною?

– Наша 24 УАЕ (експедиція) є свого роду унікальною, або навіть сказати експериментальною. Це завдяки зміні керівництва Антарктичного центру. Зараз молода команда НАНЦ (Національний антарктичний науковий центр) проводить потужну реорганізацію наукової роботи й організації експедицій. Тож ми за останні 20 років вперше поїхали зимувати змішаним складом. Дві жінки (лікар і біолог) беруть участь в експедиції. Окрім того, під час нашої експедиції, завдяки збільшенню фінансування антарктичної науки, проводиться модернізація станції. З'явився нормальний Інтернет і відбувається реальне щоденне спілкування зі сім'ями. Ми тепер не відчуваємо відірваності від дому й України. Але, наголошу, що не хочу порівнювати з моїми попередніми експедиціями, бо кожна з них була унікальною і неповторною, де я знайшов справжніх друзів та пережив незабутні пригоди.

– Завдяки Вашим експедиціям українська наука має можливість збагачуватися новими зразками для досліджень, окрім того, поповнюються музейні колекції, зокрема й експозиція Зоологічного музею Львівського університету. Які виникають труднощі із транспортуванням зразків для наукових досліджень?

– Так, справді за останні три експедиції я спромігся назбирати багато матеріалу і привезти до нас, у Зоологічний музей, кілька сотень зразків. Це і морські підводні мешканці Антарктики, і шкури пінгвінів та тюленів (які загинули в природі), а також близько 100 гербарних ботанічних зразків морських водоростей, мохів і лишайників. Труднощі з вивезенням зразків були завжди. Завжди з огляду на отримання дозволів на перевезення біологічних зразків через кордони багатьох країн. Однак цього року з'явилася можливість придбати наукове судно льодового класу, яке, я дуже сподіваюся, вирішить усі проблеми з безперешкодною доставкою біологічних зразків напряму кораблем в Україну.

– Танення льодовиків і зміна клімату є однією з найважливіших проблем, яка зараз хвилює і науковців, і провідні держави та міжнародні організації. Антарктида – той континент, де зміни клімату найбільш чітко простежуються. Чи помічаєте Ви ознаки зміни клімату? А відтак, наскільки динамічними і, з погляду біолога, загрозливими є ці зміни?

– Якщо говорити про танення льодовиків та снігового покриву Антарктиди, то воно насправді відбувається в досить швидких темпах і це є незаперечним фактом. Антарктида – унікальний континент, який розміщений на Південному полюсі планети. Він, наче лакмусовий папірець, є індикатором екологічного стану нашої планети Земля. Як відомо, наша станція розміщена на острові Галіндез у межах архіпелагу Аргентинських островів. Це група островів, відділена від континенту протокою Пенола, яка своєю швидкою течією нагадує велику ріку, шириною до 11 км. На фотографіях та з опису звітів старих британських експедицій видно, що більша частина дрібних островів архіпелагу була вкрита невеликими льодовиками, від яких зараз не залишилося і сліду. Щодо протоки Пенола, то ще, за розповідями бувалих полярників, під час III Української антарктичної експедиції (1998–1999 років) наші хлопці на лижах упевнено переходили Пенолу по замерзлому льоду до материка. Під час моєї першої зимівлі в 2006–2007 роках це вже було нереально зробити, бо лід постійно рухався і не змерзався на протоці. А через рік, у 2009 році, серед зими ця протока взагалі не замерзала і ми спостерігали унікальне явище – на відкритій воді впродовж тижня двох горбатих китів (горбачів)! А цього року ці кити майже всю зиму трималися поблизу станції... Що раніше було практично неможливим, оскільки усі кити на зиму мігрують від берегів Антарктиди, тому що океан замерзає і вони не зможуть дихати без наявності відкритої від криги води. Тому цей факт свідчить про дуже теплі зими. Цьогорічна зима також насправді була аномально теплою. Стовпчик термометра на станції Вернадський цього року не опускався нижче мінус 14 °С. Не дивно, що район Антарктичного півострова зараз вважається найтеплішим місцем в Антарктиді. За свідченнями науковців, у межах цієї ділянки температура за останні 50 років піднялася на 3 °С. Якщо на нашій станції в 50–70-х роках минулого століття британські полярники взимку реєстрували мороз до мінус 40 °С, то в останні роки зимові температури не знижувалися до мінус 20–25 °С.

– Річна експедиція – це також нагода споглядати за узвичаєним особистим і робочим простором, а також за суспільно-політичними процесами зі сторони, а отже, бачити їх трохи чіткіше. Що б Ви хотіли сказати чи, можливо, побажати нашим читачам?

– Відверто кажучи, дуже важко спостерігати за суспільно-політичними процесами в Україні зі сторони, знаючи що ніяк не можеш звідси вплинути на них... Але не можемо здаватися і втрачати надію! Хочу завершити інтерв'ю словами з пісні Славка Вакарчука: «А нам з Тобою своє робити, відкрити очі і далі йти! І зуби сильно стиснувши, маму ніжно любити! Хто ж тоді, як не Ми, брати!»

Розмовляв Олег Вівчарик
Фото Оксани Савенко, Олександра Квятковського, Олександра Зуласа

Палітра, стилос і струна – мистецьке тріо

Цієї осені професора кафедри класичної філології ЛНУ ім. Івана Франка Андрія Содомору нагородили премією Міста літератури ЮНЕСКО. Премію науковець отримав за переклад творів Гесіода «Походження богів. Роботи і дні. Щит Геракла».

Нам пощастило впіймати світоча перекладу нашого Університету на фестивалі «Львів – місто, що надихає». Андрій Содомора – не просто викладач, а людина, з якою цікаво спілкуватися – тепла емоційна постать, яка, як і ми всі, колись думала над майбутнім, не знала, що її чекає та чи буде змога втілити всі мрії. Про це та багато іншого нам вдалося поспілкуватися з легендарним перекладачем.

– Андрію Олександровичу, коли Ви зрозуміли, що хочете працювати саме в Університеті? Чи бачили для себе інший шлях? Що привело Вас до перекладу?

– До перекладу привів мене випадок, що є штрихом у лініях долі: вступав на історичний факультет, перевели – на «класику» (класична філологія: грецька мова, латина). На цих спеціальностях був «недобір», а на омріяному історичному – «перебір» і мені, до того ж, забракло «балів». На класиці до перекладу нас, студентів, заохочували викладачі – колишні гімназійні професори, які добре знали вагомість античної літератури, надто, в часи тоталітаризму, що знеособлював людину, відлучав її від джерел – європейських, національних. Отож, треба було заповнювати величезні прогалини у нашій перекладній літературі, які виникли через постійні заборони української мови, утиски, репресії (згадаймо хоча б Миколу Зерова, Григорія Кочура, Миколу Лукаша та інших перекладачів). От я і намагався, та й досі намагаюсь, уже поряд із молодим поколінням перекладачів, виконувати це справді важливе завдання. А щодо мого життєвого шляху, тим який бачився мені, випускникові сільської школи, то я вагався між музикою, живописом і словом. Історію обрав тому, що вже тоді хотів писати. Згодом я зрозумів, що та трійка, до якої я тягнувся, – єдина: «палітра, стилос і струна – мистецьке тріо» (є й таке серед моїх спостережень і думок). У перекладанні веду грецьку й латинську борозни: першу перейняв від Бориса Тена, другу – від Миколи Зерова, а водночас веду й власну – оригінального писання. Переклад, до речі, – велика школа письма загалом, воно допомагає оволодіти тим неосяжним у своїх можливостях інструментом, яким є мова.

– Студенти часто уявляють Вас серйозним викладачем, який згадує античність і цитує класиків. А чи не могли б Ви пролити більше світла на Андрія Содомору за межами перекладу. Які ще у Вас захоплення?

– За межами перекладу – те, без чого не було б і самого перекладу – живого, емоційного: зустрічі, бесіди, пошук чогось цікавого в повсякденному житті; дивитися й бачити, слухати і чути – до цього закликали античні, а дивитися – це дивуватися, воно ж, подивування, – перший крок до творчості. Творчість, у широкому значенні слова, – це прагнення поділитися чимось цікавим з іншими людьми. Найважливіше для мене, в оригінальному писанні, – це передати читачеві настрій, тобто стан душі, торкнутись якоїсь з вічних тем, передусім – теми часу, проминальності усього сущого і, властивим лише людині, вмінням затримати хвилину, зробити її живою крихтою життя. «Жити – це відчувати», – є й така думка. Та й Шевченка згадаймо: «А дай жити, серцем жити...».

– Повертаючись до перекладу та роботи на кафедрі, що Вам більше подобається – займатися власне перекладом чи теорією перекладу? Адже, наскільки мені відомо, Ви не обмежуєтеся лише перекладанням.

– Перекладання й теорія перекладу – єдине. Перекладаючи, не можемо не замислюватися над усіма «клопотами перекладача». У мене, за майже 60-літню практику, тих клопотів назбиралося чимало. Над ними й міркую при кожній нагоді: у передмовах, примітках, окремих есеїстичних творах – «Студіях одного вірша», «Історії одного перекладу», в есеїстичному романі «Під чужою тінню» та інших. Роблю це не в суто науковому, а в есеїстичному ключі – щоб цікаво було читати не лише професійним філологам, а кожному, кого зачіпає слово, «пригоди слова».

– Робота над яким твором найдужче припала до душі і чому?

– Працюю в різних жанрах, але найближчі мені – малі форми: образки з життя, настроєві, психологічні новели тощо. Найприємніше працювалося мені над тими творами, що у двох книгах: «Сльози речей» (міська проза) та «Усміх речей» – (сільська). Про що б, однак, не писав у поезії чи в прозі, – усюди присутній подих «живої античності»; так, до речі, я назвав першу свою прозову книжку, яку перевидавали, здається, чотири рази.

– У Вас багато премій, остання з яких – «Премія Міста Літератури ЮНЕСКО». Як Ви ставитеся до нагород та визнання?

– Є в мене, серед «думок», – і така: «Всі заслуги й «незаслуги» окремої людини – це заслуги й «незаслуги» середовища – людей, серед яких живемо». Своїми преміями і нагородами завдячую всім, хто підтримував мене віддавна, й нині підтримує, заохочує до праці. Їм і віддячую, як лише можу: своєю працею над словом. Пам'ятаю і батькову настанову: «Взявся за чепіги – не випускай із рук!» А щодо «Премії Міста Літератури ЮНЕСКО», яка для мене, львів'янина, особливо приємна, то мене вельми зворушило те, що, попри всю свою зайнятість, вручив її особисто міський голова пан Андрій Садовий, тепло привітавши мене, чим виявив свою увагу до літератури, до культури загалом, адже дбає про високий статус Львова, про його національні, європейські традиції... Дуже цінними й дорогими для мене є схвальні відгуки невідомих мені читачів, чую потиск їхньої руки, щире, сердечне слово... Задля цього варто працювати, що, поки змога, й роблю.

– Що б Ви порекомендували молоді Університету? Може, процитуєте когось із класиків?

– Перше, що спадає на думку, – слова Патрона нашого Університету: «Працювать, працювать, працювати...», його вислів: «Пісня і праця – великі дві сили», що веде, через тисячоліття, – до «світоча світової літератури» Гесіода, до його поеми «Роботи і дні». Отож – цікавих робіт і щасливих днів! Адже щастя, погодьмося з думкою багатьох мислителів, – це займатися тим, до чого людина схильна від народження. Ось тоді – сковородинське «веселіє серця», без чого й життя – не життя. Хай воно сьогодні й нелегке, те наше життя, – високою ж ціною оплачуємо нашу незалежність, – та тим більше, долаючи усе темне й вороже, маємо тягтися до світла, що у слові, рідному слові.

Розмовляла Наталія Чамарник, студентка факультету іноземних мов
Фото Олега Вівчарика

Мелодія книги

Цьогоріч по-новому зазвучала мелодія книги бібліотеки Львівського університету, здобуваючи світ новими інформаційними проектами. Зі спеціалізованого тренінгу для бібліотекарів та офіційної реєстрації у каталозі RISM 2019 року розпочалася новітня історія колекції наших музичних рукописів.

RISM (Répertoire international des sources musicales) – це міжнародна організація, заснована у Парижі 1952 року і донині єдина, що каталогізує світові музичні ресурси, передусім рукописні. Організацію роботи головної бази даних проекту забезпечує так звана центральна редакція у Франкфурті-на-Майні (Німеччина). Створення робочої групи та успішна каталогізація з фаховим описом документів стала результатом співпраці Наукової бібліотеки з низкою спеціалізованих інституцій, зокрема, асоціацією «Haliciana Schola Cantorum» (м. Базель, Швейцарія).

Учасником симпозіуму був також відомий бельгійський музикант – виконавець на барокових інструментах Бернгард Гофштьоттер. На той момент уже тривала його творча співпраця з бібліотекою у прочитанні унікальних музичних рукописів – під час одного з фестивалів давньої музики у Львові він зацікавився лютневою табулятурою XVI століття. На час наукової конференції у Бельгії уже завершувалася робота з виготовлення лютні за рекомендаціями майстрів епохи. В грудні 2017 року у Львові зроблено аудіозапис перших семи творів табулятури у виконанні Б. Гофштьоттера. 2019 року у німецькій студії звукозапису «TYXart» світ побачили віниловий та CD-диски Львівської лютневої табулятури з 20 чудовими зразками європейської ренесансної та барокової музики, збереженої у записах документа з фондів Наукової бібліотеки. Альбом-реконструкція Б. Гофштьоттера «Fantasia bellissima», уже відзначений низкою нагород, став подією світового музичного життя, нагадуючи європейцям про спільні корені та взаємозв'язки мистецької культури, а також про книгозбірню Львівського університету, де стають можливими проекти з оцифрування та актуалізації збережених пам'яток національної спадщини.

Колекція давніх нотних партитур Наукової бібліотеки Львівського університету почала формуватися ще з XVII століття, коли студенти тодішньої єзуїтської академії опановували основи нотного мистецтва та співу. Секуляризаційні реформи імператора Йосифа II сприяли поповненню університетської книгозбірні бібліотеками храмів і церковних установ. Попри значні втрати, спричинені пожежею 1848 року, а згодом воєнними лихоліттями XX століття, колекція давніх нотних партитур є цікавою та різноманітною. Серед пам'яток, що є окрасою фондів відділу рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка – Антифонарії XIV століття з костелу Марії Сніжної у Львові, Ґрадуали і Канціонали латинського кафедрального собору XV–XVI століть, українські православні Ірмологіони XVII століття та ін. Найдавнішою та найважливішою пам'яткою ренесансної музики Речі Посполитої вважають унікальний рукопис – так звану Львівську лютневу табулятуру. Крайні дати, збережені у текстовій частині документа – 1555 і 1592 років, допомагають орієнтовно датувати період його написання.

Імовірно, табулятура була укладена у Кракові, що засвідчує згадка на одному з аркушів. Невідомою залишається доля рукопису у тривалий період його історії XVII – першої третини XX століть, а 1936 року документ придбали для Бібліотеки Львівського університету в одного з віденських антикварів. Унікальна збірка творів викликала зацікавлення багатьох музикологів, істориків ренесансного музичного виконання. Серед дослідників, творчому перу яких належать найбільш вдалірозшифруваннятаінтерпретації,– український композитор і музикознавець, Герой України Мирослав Скорик. Львівській лютневій табулятурі, зокрема її розшифруванню, присвятив свої дослідження та дисертаційну працю, захищену в Сорбонні, відомий сучасний музиколог Леві Шептовіцький. У 2009 році Львівській табулятурі був присвячений Фестиваль давньої музики у Львові.

Василь Кметь

Формування цифрової культури Університету

В епоху четвертої промислової революції перед закладами вищої освіти стоять нові виклики, що передбачають усе більшу автоматизацію процесів та етапів виробництва: від цифрового проектування до віддаленого налаштування конкретного «розумного» продукту. Університети повинні забезпечувати підготовку фахівців з відповідними компетенціями, яких потребує сучасний ринок праці, а водночас – процеси цифрової трансформації не оминають організацію самої освітньої діяльності, наукової роботи, систем управління навчальних закладів. Соціалізація студентів відбувається у фізичному та цифровому середовищах університетів, які мають забезпечити побудову екосистеми взаємодії з викладачами, випускниками, роботодавцями, громадами.

Цифрова трансформація у ЗВО відбувається у напрямах створення інформаційно-комунікаційного середовища: електронних кабінетів студентів, викладачів, системи управління змістом навчальних курсів, онлайн-доступу до фондів бібліотеки тощо. Надважливою є автоматизація елементів системи управління навчальним закладом, а також те, як ці процеси змінюють Львівський університет та чи встигаємо ми за змінами.

Останніми роками відбувається постійний процес розбудови ERP-системи Університету, що передбачає інтеграцію низки інформаційних систем. Результати вже помітні: сьогодні всі факультети і коледжі використовують єдину універсальну платформу для ведення веб-ресурсів. Це дає змогу забезпечити надійний централізований хостинг з належним рівнем безпеки, організувати рольовий доступ до відповідних розділів сайту для наповнення сторінок викладачами, адміністраторами кафедр і факультетів, забезпечити простоту імплементації мобільної версії, англомовної версії та можливість швидкого спільного ребрендингу. Ця платформа допомагає сформувати на відповідному рівні необхідний контент веб-сторінок відповідно до вимог чинного законодавства.

продовження на с. 18

ПОЧАТОК НА С. 17

Формування цифрової культури Університету

Впровадження відкритого програмного забезпечення на основі Open Jornal System та Open Conference System посприяло створенню додаткових умов розгортання зручної та ефективної роботи веб-платформ для управління контентом періодичних друкованих видань publications.lnu.edu.ua/bulletins/ та ведення сторінок конференцій conferences.lnu.edu.ua/, перевагою яких є якісна індексація публікацій пошуковими системами.

Цифрові технології роблять процес навчання цікавим, мобільним та індивідуальним. З метою забезпечення цілодобового онлайн-доступу до матеріалів навчальних курсів в Університеті 2016 року впроваджено систему управління контентом навчальних курсів «LMS Moodle» e-learning.lnu.edu.ua. Сьогодні в системі вже декілька сотень електронних курсів, зростає кількість викладачів та студентів, які активно використовують можливості електронного навчання.

Одним із ключових елементів інтегрованої інформаційної системи управління Університетом є система «Деканат», використання і розбудова можливостей якої розпочалися в 2017 році. Станом на сьогодні система дає змогу студентам використовувати електронні кабінети з можливістю відстеження своїх навчальних траєкторій та успішності dekanat.lnu.edu.ua. Також вона допомагає викладачам вести електронні журнали успішності та заліково-екзаменаційної сесії, книги успішності, створювати статистичні звіти за контингентом студентів, фіксувати навчальні картки студентів, академічні довідки, формувати додатки до дипломів європейського зразка. Окремо варто виділити одну з ключових властивостей системи «Деканат» – забезпечення синхронізації даних інформаційної системи Університету та Єдиної державної бази з питань освіти (ЄДЕБО).

Також 2019 року було зроблено ключові кроки, пов'язані з упровадженням управлінської інформаційної системи «UA Бюджет», яка передовсім забезпечує впорядкування процедур кадрово-фінансового обліку. Система дозволятиме проводити облік кадрів та аналіз кадрового складу з максимальною автоматизацією кадрового діловодства, розраховувати заробітну плату у розрізі джерел фінансування та КЕКВ, відповідно до їхнього педагогічного навантаження, реалізовувати розрахунок регламентованих законодавством податків і внесків на фонд оплати праці. Система «UA Бюджет» допомагає також формувати регламентовану звітність для подачі у фонди, ДПІ, органи статистики, забезпечувати повнотекстовий пошук даних – пошук довільного тексту за всіма об'єктами конфігурації (документами, довідниками тощо). У перспективі система передбачатиме також облік грошових коштів та зобов'язань, облік матеріальних цінностей, послуг і договорів та валютний облік

Паралельно запроваджується програмне забезпечення з відкритим кодом «GLPI», що передбачає сучасну процедуру інвентаризації матеріальних цінностей з автоматизованим заповненням бази даних опису цифрового обладнання та технологій QR та штрих- кодів, а в перспективі – радіочастотних RFID-міток. Такі нововведення сприяють організації максимально якісного обліку та використання матеріальних ресурсів. На сьогодні, система вже використовується для аналізу забезпечення підрозділів цифровим обладнанням і планування наступних закупівель комп'ютерного обладнання.

Ще одним важливим напрямом цифрової трансформації закладів вищої освіти є максимальне виведення в онлайн-простір фондів бібліотек. Зважаючи на історичну цінність, великий об'єм матеріалів книгозбірні Львівського університету, питання побудови ефективної інформаційної системи управління фондами і впровадження зручних користувацьких інтерфейсів є надакутальним.

Упродовж 2018–2019 років у Науковій бібліотеці Львівського Університету впроваджено автоматизовану бібліотечну інформаційну систему (АБІС) з використанням програмного продукту «УФД/Бібліотека». Система призначена для комплексної автоматизації бібліотеки з можливостями відбору та перегляду інформації електронного каталогу https://lnulibrary.lviv.ua/katalog/.

Завдяки нововведенням став можливим пошук документів за заданими критеріями та сортування відібраних документів, перегляд електронних копій документів у разі їхньої наявності, каталогізація документів з можливістю використання ключових слів, комплектування фондів бібліотеки, ведення інвентарного та сумарного обліку, експорт та імпорт бібліографічних описів у потрібні формати.

Незважаючи на суттєвий поступ у розвитку підсистем інтегрованої інформаційної системи управління Університету, актуальними викликами на сьогодні залишаються проблеми технічного та соціального характеру. Зокрема, з технічного чи технологічного поглядів достатньо складним завданням є інтеграція впроваджених систем на рівні забезпечення автоматичного обміну даними. Деякі роботи у цьому напрямі вже проведено або заплановано їх наступні етапи. Реалізованими є системи синхронізації даних інформаційної системи «Деканат» та Єдиної державної бази даних з питань освіти (ЄДЕБО). На етапі розроблення перебуває система інтеграції веб-ресурсів та бази даних системи «Деканат», з якої заплановано вибирати для публікування компоненти освітніх програм (навчальні плани чи траєкторії студентів), технічні дані опису навчальних курсів, розклад занять.

Проте це лише перші кроки інтеграції, які разом із наступними допомагають ERP-системі Університету запрацювати на повну потужність, забезпечивши необхідний рівень інтеграції та, відповідно, інформаційний, економічний і соціальний ефекти.

Водночас залишається проблема побудови цифрової культури у середовищі Університету. Цифрові компетенції передбачають упевнене, критичне та творче використання інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення цілей, пов'язаних із роботою, навчанням, дозвіллям, громадським життям, працевлаштуванням. Цифрова компетентність унікальна тому, що дає людям змогу простіше і швидше отримувати інші компетентності (наприклад, швидко опановувати мову, бути соціально активнішими тощо). З огляду на це заходи, спрямовані на підвищення цифрової культури, будуть визначальними для забезпечення конкурентоздатності Університету у глобальному освітньо-науковому просторі.

Проректор з науково-педагогічної роботи та інформатизації
Віталій Кухарський

Ольга Дякун – студентський мер Львова

5 листопада 2019 року відбулися вибори студентського мера Львова. Перемогу на цих виборах здобула студентка третього курсу факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка Ольга Дякун. 18 листопада, опісля відзначення Міжнародного дня студента, на площі Ринок відбулася інавгурація новообраної студентської лідерки, під час якої Олю офіційно представили громаді міста і вручили посвідчення радника міського голови.

Про результати виборів, повноваження студентського мера і плани на майбутнє Оля люб'язно погодилася розповісти нам.

– Олю, розкажіть, чим займалися до того, як Вас обрали студентським мером?

– Сьогодні я студентка третього курсу факультету міжнародних відносин Львівського університету. Вже з першого курсу паралельно з навчанням займалася громадською діяльністю, спрямованою на розвиток якісного молодіжного та студентського середовища. Зокрема, працювала в студентському самоврядуванні факультету, громадській організації «Центр "Молода Дипломатія"», яку у травні 2019 року очолила. Звичайно, не можна оминути й роботу у Студентській раді Львова. Разом із неймовірними людьми ми втілювали та продовжуємо втілювати різні проекти як локального – університетського, так і загальноукраїнського масштабу.

– Як обирали студентського мера?

– У виборах студентського мера Львова взяли участь делегати з усіх закладів вищої освіти міста. Після презентацій передвиборних програм та загального обговорення трьох кандидатур, делегати зробили свій вибір щодо нового Студентського мера, і відповідно програми діяльності Студентської ради Львова на наступний рік. Голоси між претендентами розподілилися так: 22, 13 та 10 голосів. Я отримала підтримку більшості.

– Як наважилися подавати кандидатуру на вибори?

– Станом на період подачі заявок на участь у виборах розпочинався вже третій рік моєї діяльності у Студентській раді Львова. Враховуючи увесь попередній досвід, сформоване бачення подальшого розвитку студентського середовища міста та підтримку команди, я таки зважилася на цей крок.

– Що входить до Ваших повноважень?

– Студентський мер – це посадова особа, яка, окрім організації та контролю діяльності Студентської ради Львова, є лобістом і захисником прав та інтересів студентства міста у різних сферах – від питань, пов'язаних із проблемами гуртожитків, стипендіями, до законодавчих ініціатив у сфері вищої освіти. Щоденно це передбачає низку зустрічей, нарад, роботу над проектами. Але, попри усі складнощі, з нашою командою усе під силу (усміхається).

– Хто входить до Вашої команди?

– Команда Студентської ради Львова – це студентський мер, троє заступників, секретар, делегати, керівники тематично спрямованих відділів та студентський актив відділів.

– Тепер Ви – радник міського голови. Які плани на найближчий час?

– Якщо говорити про плани на найближчий час, то варто згадати про визначені напрями діяльності Студентської ради Львова на 2019–2020 роки. Серед них право та правова свідомість студентів, студентська мобільність, інтеграція медіатехнологій у життя студента. Усе задекларовано, сподіваюся, втілимо у життя.

– Дякую за розмову.

Розмовляла Юлія Гриценко

Студенти Університету
організували благодійний Віденський бал

3 грудня 2019 року у Львові відбувся щорічний Віденський бал. Вже традиційно локацією благодійного заходу стали барокові зали Будинку Вчених. Організували бал, відтворивши неповторну атмосферу культурного життя XIX століття, Студентський уряд та Студентський профком Львівського національного університету імені Івана Франка. Благодійний аукціон, лотерея, майстер-клас із класичного віденського вальсу – лише невелика частина програми, якою насолоджувалися гості.

Розпочав урочистості вітальним словом проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку Університету Володимир Качмар. Звертаючись до молоді, Володимир Михайлович наголосив на меті проведення заходу – зборі коштів для допомоги Західноукраїнському дитячому медичному центру.

Відтак, однією з центральних подій вечора став благодійний аукціон, під час якого талановиті львівські художники виставили на продаж свої роботи. Віктор Рубанський, чиї картини теж були серед лотів, поділився своїми враженнями від балу: «Для мене Віденський бал – захід, який занурює у певну атмосферу грації та шарму. І мені дуже приємно, що цю традицію підтримують у Львові. Зізнаюся, що серед лотів на аукціоні мені запала в душу одна робота, також я не можу не помітити певний творчий пошук у картинах молодих львівських художників».

Віденський бал став важливою подією для восьми пар дебютантів – студентів Львівського національного університету імені Івана Франка. Їхній вальс, поставлений хореографом Дарією Маковей, став справжньою окрасою вечора.

Сама традиція благодійного Віденського балу у Львівському національному університеті імені Івана Франка починалася як ініціатива студентів факультету міжнародних відносин. І лише останніми роками захід відбувається на загальноуніверситетському рівні.

«Віденський бал – можливість гарно провести час і зробити свій внесок у допомогу дітям», – ділиться студентка третього курсу факультету міжнародних відносин Ірина Гунчак. А її однокурсниця Оксана Гаврилів вважає, що «суть цього заходу – дозволити гостям відчути атмосферу традиційного європейського балу. Віденський вальс, класична музика... Захід має благодійну мету, що теж несе суспільну користь і дає змогу стати частиною такої чудової ініціативи», – додає студентка.

Конферансьє заходу цьогоріч був актор і телеведучий Олег Пригода, який також прокоментував свою участь у проведенні балу: «Це насправді вишукана подія року, що дає можливість побачити давніх друзів та зустріти нових. Я вдячний усім, хто долучився. Тішить, що гості дотрималися дресскоду – кожна сукня та смокінг заслуговують на увагу. Загалом це, безумовно, чудова культурна подія».

Музичний супровід вже традиційно забезпечив Народний камерний оркестр Львівського університету, який подарував усім парам можливість насолодитися класичною інструментальною музикою, та кавер-гурт «Grand Sound», що додав заходу нот модерну, запропонувавши сучасні композиції.

Юлія Равлюк, студентка факультету журналістики
Фото Олега Вівчарика

Культурно-театральний обмін Вроцлав–Львів

У межах угоди про співпрацю між Львівським та Вроцлавським університетами студенти-театрознавці та викладачі кафедри театрознавства та акторської майстерності факультету культури і мистецтв ЛНУ ім. Івана Франка мали нагоду перебувати у Вроцлаві з 17 по 23 листопада.

Наша кафедра театрознавства та акторської майстерності упродовж багатьох років співпрацює з кафедрою теорії культури та візуальних мистецтв Вроцлавського університету, щороку взаємно обмінюючись групами студентів і викладачів. Така комунікація – відвертий та щирий міждисциплінарний діалог з інтенсивним обміном думками та можливістю практики спілкування польською мовою.

Цьогоріч, як і завжди, наша тижнева програма була інтенсивною та насиченою – цьому посприяли викладачі Вроцлавського університету Юстина Коваль та доктор Маґдалена Ґолачинська, а також польські студенти-театрознавці, які є частими гостями факультету культури і мистецтв Львівського університету. Отже, розпочалася наша культурна програма з огляду виставки театральної фотографії кінознавця та театрознавця Тобіаша Папучиса «Драматургія погляду», на якій було представлено цикл фотографій, присвячених темі самотності людини.

Відвідини Інституту імені Єжи Ґротовського – це не просто традиція, а справжній ритуал, без якого не минає жодна подорож студентів-театрознавців до Вроцлава. Цього разу нам пощастило переглянути у записі славнозвісну виставу «Акрополіс» Єжи Ґротовського – одного з найвидатніших реформаторів театру XX століття. Вивчаючи його творчість, львівські студенти не мають змоги так наочно й «упритул» ознайомитися з особливостями методології праці, естетичними засадами робіт, непересічною постаттю відомого польського режисера, тому кожна можливість ближче «доторкнутися» до творчості цього експериментатора й теоретика театру є надзвичайно цінною для наших студентів.

Зануритись у сучасний польський театральний процес ми змогли на переглядах трьох різножанрових вистав. У дипломній роботі «Селяни» студентів Вроцлавської театральної школи за однойменним твором класика польської літератури В. Реймонта був відчутний вплив практик постдокументального театру. Вистава «Пляма» у Вроцлавському театрі ляльок демонструвала цікаві методи роботи польських лялькарів із наймолодшими глядачами. Моновистава «Національна алея» Я. Рудіша, режисера М. Стемпень, показ якої відбувся у театральній залі Інституту імені Єжи Ґротовського, вразила достеменністю правди існування актора (Даріуш Мей), його дивовижним зануренням у внутрішній світ свого персонажа.

Упродовж лекційних занять із викладачами Вроцлавського університету цікаво було пересвідчитись у розмаїтті методів викладання. Їхня визначальна риса – легкість та доступність сприйняття у поєднанні з інформативною насиченістю. Ми прослухали лекції про особливості історії та сучасного театрального життя Польщі, брали участь в обговореннях питань, однаково актуальних як для польського, так і для українського мистецького сьогодення. Було особливо приємно почути, як у своїх лекціях викладачі прагнули наголосити паралельні явища та процеси у польському та українському театрах, а їх – з огляду на нашу спільну історію – чимало.

Цікаву мандрівку інтерактивним Театральним музеєм провів для нас його творець та директор, відомий театрознавець, професор Януш Деґлер (до речі, про подібний музей багато років мріють у Львові). У музеї збережено колекції театральних костюмів, фотографій, режисерських експлікацій, особистих речей відомих театральних діячів Польщі, а також музей став домівкою для великої і цінної театральної бібліотеки його творця – Януша Деґлера.

Екскурсії Вроцлавським університетом та й самим Вроцлавом, мабуть, чи не найулюбленіший час для львівських гостей. Особливо у передріздвяний період, коли вся центральна частина міста живе справді театральним ярмарковим життям.

Дивовижний Вроцлав – місто маленьких гномів, каналів та старовинних вуличок – не втомлюється відкривати свої двері перед зацікавленими гостями та щоразу дивує новими й сучасними просторами та подіями, щирими та відкритими людьми.

Катерина Сегет,
студентка факультету
культури і мистецтв

Доброчинний вечір на Андрія

Гарною нагодою вшанувати давні українські традиції став вечір на св. Андрія. 13 грудня 2019 року у найдавнішій бібліотеці України зібралися представники академічної спільноти, політичної еліти та бізнесу, аби підтримати ініціативу Центру маркетингу та розвитку спільно з університетською книгозбірнею щодо збору коштів для створення цифрової бібліотеки.

Сьогодні питання модернізації та оптимізації бібліотечної сфери надзвичайно актуальне, зокрема 2020-й рік Українська бібліотечна асоціація оголосила роком відкритого доступу, що пройде під гаслом «Бібліотека – Всесвіт у зручному форматі». На шляху створення цифрової бібліотеки університетська книгозбірня рухається досить упевнено та цілеспрямовано, аби книжкові скарби, що є національним надбанням України, були доступні широкому колу читачів.

Гості мали нагоду ознайомитись із колекцією стародруків та раритетних книжкових пам'яток зі скарбниці Наукової бібліотеки. Відтак, мелодія книг продовжила звучання у виконанні творчих колективів: Cheremosh Ensemble, студентського хору факультету культури і мистецтв під керівництвом В. Чучмана, Галицького академічного камерного хору під керівництвом В. Яциняка, гурту Rockoko Official, гурту «Ватра», гурту автентичного співу ЯгОди, а також OT VINTA. Окрім того, програму вечора наповнювали надзвичайно артистичною грою театр пісні «Дзвін» та Folk dance UBT Premiera.

Формат благодійного вечора передбачав гучний і тихий аукціони. До того ж, усі охочі могли придбати сертифікати для підтримки окремих мікропроектів Львівського університету – закупівля обладнання чи доступ до наукометричних баз для читачів Наукової бібліотеки. Тож ця акція – початок нового формату спільного творення академічного контенту, що відкриє світові культурні та інтелектуальні набутки Наукової бібліотеки Львівського університету.

Вікторія Кметь
Фото Богдана Бойка

каменяр

Засновник і видавець: Львівський національний університет імені Івана Франка.
Газета розповсюджується безкоштовно. Реєстраційне свідоцтво ЛВ №135.
Редакційна колегія: Олег ВІВЧАРИК, Христина БОРСУК, Юлія ГРИЦЕНКО, Тереза БАГАЙ, Ярина ПРИШЛЯК. **Відповідальна за випуск:** Юлія ГРИЦЕНКО.
Редактор: Уляна КРУК. **Комп'ютерне верстання:** Світлани СЕНИК.
Наклад – 1000 прим. Замовлення № 215. Передруковуючи матеріали, покликатися на газету «Каменяр» обов'язково. **Адреса редакції:** м. Львів, вул. Університетська, 1, к. 221а; тел.: 239-45-04; e-mail: kameniar@lnu.edu.ua